

ULOGA FINANCIJSKE ANALIZE U PROCESU DONOŠENJA ODLUKA NA PRIMJERU PODUZEĆA KRAŠ D.D. ZAGREB

Markić, Jela

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:529817>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-22**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski sveučilišni studij Financijski menadžment

Jela Markić

**ULOGA FINANCIJSKE ANALIZE U PROCESU DONOŠENJA
ODLUKA NA PRIMJERU PODUZEĆA KRAŠ D.D. ZAGREB**

Završni rad

Osijek, 2021. godine

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski sveučilišni studij Financijski menadžment

Jela Markić

**ULOGA FINANCIJSKE ANALIZE U PROCESU DONOŠENJA
ODLUKA NA PRIMJERU PODUZEĆA KRAŠ D.D. ZAGREB**

Završni rad

Kolegij: Analiza financijskih izvješća

JMBAG : 0010228195

e-mail: jela.markic18@gmail.com

Mentor: Izv.prof.dr.sc. Blaženka Hadrović Zekić

Osijek, 2021.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Faculty of Economics in Osijek

Undergraduate University Study Financial management

Jela Markić

**THE ROLE OF FINANCIAL ANALYSIS IN THE DECISION-
MAKING PROCESS ON THE EXAMPLE OF KRAŠ D.D.
ZAGREB**

Final paper

Osijek, 2021.

**IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI,
PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA,
SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA
I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA**

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni
(navesti vrstu rada: završni / diplomski / specijalistički / doktorski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Jela Markić

JMBAG: 0010228195

OIB: 78523604661

e-mail za kontakt : jela.markic18@gmail.com

Naziv studija: Preddiplomski sveučilišni studij Financijski menadžment

Naslov rada: Uloga financijske analize u procesu donošenja odluka na primjeru poduzeća Kraš d.d. Zagreb

Mentor/mentorica diplomskog rada: Izv.prof.dr.sc. Hadrović Zekić Blaženka

U Osijeku, 27.09. 2021 godine

Potpis Jela Markić

SAŽETAK

Poduzeće Kraš d.d. Zagreb je vodeći proizvođač konditorskih proizvoda u Republici Hrvatskoj. U ovom završnom radu je analizirano poslovanje poduzeća Kraš d.d. Zagreb provođenjem horizontalne i vertikalne analize poduzeća te pomoću financijskih pokazatelja – likvidnosti, aktivnosti, zaduženosti, ekonomičnosti i profitabilnosti u periodu od 2015. do 2019. godine poslovanja. Horizontalna analiza prikazuje dinamiku kretanja analiziranih stavki u odnosu na prethodne godine poslovanja pomoću čega se utvrđuje poboljšanje ili pogoršanje performanse poduzeća kroz vrijeme. Vertikalna analiza također prikazuje vrlo važne informacije strukture pojedinih stavki financijskih izvještaja te se kroz vrijeme mogu promatrati oscilacije u strukturi određenih stavki. Financijski pokazatelji prikazuju širok spektar informacija o poduzeću te na koji način poduzeće posluje. Pokazatelji likvidnosti prikazuju kako poduzeća podmiruju kratkoročne obveze dok pokazatelji zaduženosti otkrivaju razinu solventnosti poduzeća, odnosno sposobnosti podmirivanja dugoročnih dospjelih obveza. Pokazatelji aktivnosti prikazuju efikasnost korištenja vlastite imovine u stvaranju profita. Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda dok pokazatelji profitabilnosti mjere povrat uloženog kapitala. Financijska analiza utječe na kvalitetu i proces donošenja odluka za samo poduzeće te za sve interne i eksterne dionike koji su povezani s poduzećem. Postoji čvrsta poveznica između kvalitete financijske analize i procesa donošenja odluka. Budući da financijska analiza otkriva vrlo važne informacije o poslovanju poduzeća, svi dionici imaju koristi od kontinuiranog praćenja i analiziranja financijskih izvještaja.

Ključne riječi: Kraš d.d. Zagreb, horizontalna analiza, vertikalna analiza, financijski pokazatelji.

ABSTRACT

Kraš d.d. Zagreb is the leading producer of confectionery products in Croatia and the wider region. In this final paper, the business of Kraš d.d. Zagreb is analyzed by conducting a horizontal and vertical analysis of the company and an analysis of financial indicators - liquidity, activity, leverage, economy and profitability ratios in the period from 2015 to 2019. Horizontal analysis is of great importance because it shows the dynamics of the analyzed items compared to previous years of operation, which determines the improvement or deterioration of the company's performance over time. Vertical analysis also reveals very important data because it shows the structure of individual items in the financial statements and over time, oscillations can be observed in the structure of certain items. Financial indicators show a wide range of information about the company and the way the company operates. Liquidity ratios show the company's ability to settle short-term liabilities, while leverage ratios reveal the company's solvency level or the ability to settle long-term overdue liabilities. Activity ratios show the effectiveness of using own assets in making a profit. Profitability ratios measure the relationship of income and outcome, while profitability ratios measure the return on invested capital. Financial analysis greatly affects the quality and decision-making process for the company itself and for all internal and external stakeholders associated with the company. There is a strong link between the quality of financial analysis and the decision-making process. Because financial analysis reveals very important information about a company's operations, all stakeholders benefit from continuous monitoring and analysis of financial statements.

Keywords: Kraš d.d. Zagreb, horizontal analysis, vertical analysis, financial ratios.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. POJAM FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	2
2.1. Poslovanje poduzeća Kraš d.d. Zagreb	2
2.2. Financijski izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb.....	3
2.2.1. Bilanca.....	3
2.2.2. Račun dobiti i gubitka.....	6
2.2.3. Izvještaj o novčanom toku.....	8
2.2.4. Izvještaj o promjenama kapitala	10
2.2.5. Bilješke uz financijske izvještaje.....	11
3. FINANCIJSKA ANALIZA PODUZEĆA KRAŠ D.D. ZAGREB 2015.-2019. GODINE.13	
3.1. Horizontalna analiza poduzeća Kraš d.d. Zagreb 2015.-2019. godine	13
3.2. Vertikalna analiza poduzeća Kraš d.d. Zagreb 2015.-2019. godine	19
4. ANALIZA FINANCIJSKIH POKAZATELJA.....	25
4.2. Analiza pokazatelja zaduženosti	29
4.3. Analiza pokazatelja ekonomičnosti.....	30
4.4. Analiza pokazatelja aktivnosti	30
4.5. Analiza pokazatelja profitabilnosti.....	31
5. ULOGA FINANCIJSKE ANALIZE NA PROCES DONOŠENJA ODLUKA.....	33
5.1. Povezanost financijske analize i procesa donošenja odluka	33
5.2. Informacije koje utječu na donošenje odluka dobavljača kao korisnika financijskih izvještaja.....	36
5.3. Informacije koje utječu na donošenje odluka kupaca	36
5.4. Informacije koje utječu na donošenje odluka kreditora	37
5.5. Informacije koje utječu na donošenje odluka investitora i dioničara.....	37
5.6. Informacije koje utječu na donošenje odluka države i raznih agencija.....	38
5.7. Donošenje odluka eksternih dionika temeljem financijske analize Kraša d.d. Zagreb.....	39
6. ZAKLJUČAK.....	41
LITERATURA	1

1. UVOD

Poduzeće Kraš d.d. Zagreb pripada vodećim poduzećima u Republici Hrvatskoj koja svoje proizvode izvoze u preko 40 zemalja diljem svijeta. U ovom završom radu će se financijskom analizom poduzeća Kraš d.d. Zagreb analizirati tijekom poslovanja u periodu od 2015. do 2019. godine horizontalnom i vertikalnom analizom te pomoću analize financijskih pokazatelja likvidnosti, aktivnosti, zaduženosti, profitabilnosti i ekonomičnosti. Samim time će biti objašnjeno kako financijska analiza utječe na proces donošenja odluka eksternih dionika koji su na direktan ili indirektan način povezani s poslovanjem određenog poduzeća. Financijska izvješća sadržavaju važne informacije o poslovanju, analiziranje navedenih informacija uvelike utječe na odluke koje će biti donešene vezano za upravljanje poduzećem ili za povezivanjem s poduzećem od strane dionika.

Ovaj završni rad sastoji se od šest poglavlja u kojem je prvo poglavlje uvodno. Drugo poglavlje opisuje osnovne podatke i informacije o poslovanju poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Drugo poglavlje ujedno opisuje pojam financijskih izvještaja teoretskom obradom temeljnih financijskih izvještaja poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine. Treće poglavlje sadrži horizontalnu i vertikalnu analizu bilance te računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d. Zagreb za period od 2015. do 2019. godine. Unutar četvrtog poglavlja provedena je analiza financijskih pokazatelja poduzeća Kraš d.d. Zagreb analizom pokazatelja likvidnosti, aktivnosti, zaduženosti, profitabilnosti i ekonomičnosti. Unutar petog poglavlja teoretski se obrađuje povezanost financijske analize poduzeća i procesa donošenja odluka, ujedno se na primjeru financijske analize poduzeća Kraš d.d. Zagreb prikazuje način donošenja odluka eksternih dionika.

2. POJAM FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

U ovom poglavlju je opisano poslovanje poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Opis poslovanja obuhvaća teoretsku obradu i prikaz financijskih izvještaja poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine. Prikazani financijski izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb su bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku te izvještaj o promjenama kapitala.

2.1. Poslovanje poduzeća Kraš d.d. Zagreb

Kraš d.d. Zagreb je najveće dioničko društvo unutar hrvatske prehrambene industrije. Kao uspješno multinacionalno poduzeće, obavlja primarnu djelatnost proizvodnje i prodaje triju vrsta konditorskih proizvoda - proizvoda u kojima prevladava šećer, a to su kakao proizvodi, bombonski proizvodi i proizvodi keksa i vafla. Kraš d.d. Zagreb nosi vodeću poziciju proizvođača s godišnjom proizvodnjom koja premašuje 33.000 tona. Poduzeće Kraš d.d. Zagreb je unutar hrvatskog tržišta registriran kao dioničko društvo sa sjedištem u Zagrebu te temeljnim kapitalom koji je iznosio 549.448.400,00 kuna. Približno 55% proizvodnje Kraš d.d. Zagreb plasira na domaćem tržištu, te ostatak od 45% na inozemnom tržištu. Može se konstatirati da je razvojni plan i strategija poduzeća orijentirana prema izvoznom poslovanju, no ujedno i prema razvijanju već prisutne vodeće pozicije unutar domaćeg tržišta.

Svrha postojanja, odnosno misija poduzeća Kraš d.d. Zagreb navedena je na samoj web stranici poduzeća: „Stvaramo originalne brendove visoke kvalitete koji svojim okusom povezuju generacije potrošača. Naša najveća vrijednost su naši zaposlenici i bogato iskustvo stoljetne tradicije. Svoje poslovanje razvijamo kroz samostalni razvoj kompanije i transparentan odnos s poslovnim partnerima i zajednicama s kojima poslujemo.” Kraš d.d. Zagreb ulaže velike napore u osiguranje kvalitete vlastitih proizvoda i održavanju pouzdanih i čvrstih odnosa s poslovnim partnerima što povećava konkurentnost poduzeća. Vizija poduzeća Kraš d.d. Zagreb glasi „Kraš d.d. će u srednjoročnom razdoblju zadržati vodeću poziciju na tržištu regije jačanjem svojih brandova kroz razvoj i povijest kompanije, strateške saveze i akvizicije, te učinkovito upravljanje ljudskim potencijalima u cilju osiguranja pretežno radničkog vlasništva.” Poznati brendovi ovog poduzeća su: Domaćica, Kiki, Bajadera, Napolitanke, Griotte desert, Dorina, Životinjsko carstvo i Bronhi bomboni. Radi se o velikom broju uspješnih brandova koji su osvojili tržište i povezali generacije širokog spektra potrošača s bogatom i raznovrsnom ponudom konditorskih proizvoda.

Mesna industrija Braća Pivac i Kraš-ESOP (plan vlasništva nad dionicama zaposlenika) su 2019. godine zaključili kupoprodajni ugovor o prijenosu dionica tvrtke Kraš ESOP-a u kojem Braća Pivac postaju većinski vlasnik dionica, te samim time i poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Temeljem kupoprodajnog ugovora, Braća Pivac su otkupili 276.441 redovnih dionica po prosječnoj cijeni od 861,20 kn po dionici ili 238,1 milijun kuna za cjelokupnu transakciju. Godišnji izvještaj poduzeća Kraš d.d. Zagreb za 2019. godinu prikazuje da Braća Pivac d.o.o. od ukupno 1.498.621 izdanih dionica posjeduje 755.189 dionica poduzeća Kraš d.d. Zagreb što čini 50,39% udjela u temeljnom kapitalu poduzeća. Budući da se radi o dionicama s pravom glasa, Braća Pivac samim time imaju potpuno pravo donositi strateške odluke vezane za poduzeće.

Osim ugovora o kupovini dionica, sklopljen je i ugovor o socijalnom partnerstvu između poduzeća Braća Pivac, radnika poduzeća Kraš i sindikata radnika u poljoprivrednoj i prehrambenoj industriji kojim su definirane obveze Braće Pivac za daljnja ulaganja u poduzeće Kraš, zaštita prava zaposlenika Kraša i održavanje postojećih proizvodnih pogona na istim lokacijama.

2.2. Financijski izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb

Ovo potpoglavlje sadržava teoretski opis temeljnih financijskih izvještaja te prikaz dotičnih financijskih izvještaja za poduzeće Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine.

2.2.1. Bilanca

„Bilanca je temeljni financijski izvještaj koji prikazuje imovinu, obveze i kapital na određeni dan“ (Žager i dr., 2017:93). Predstavlja važan izvještaj jer ukazuje na financijski položaj poduzeća, što podrazumijeva međuodnos između imovine, obveza i kapitala određenog poduzeća. Potrebno je istaknuti da bilanca ne pokazuje novčane tokove te prihode i rashode poduzeća. U bilanci je evidentirana razina vlasničke glavnice, iz koje se može evaluirati trenutno stanje i na temelju njega procijeniti buduće stanje poduzeća. Primarni elementi bilance se mogu objasniti na sljedeći način:

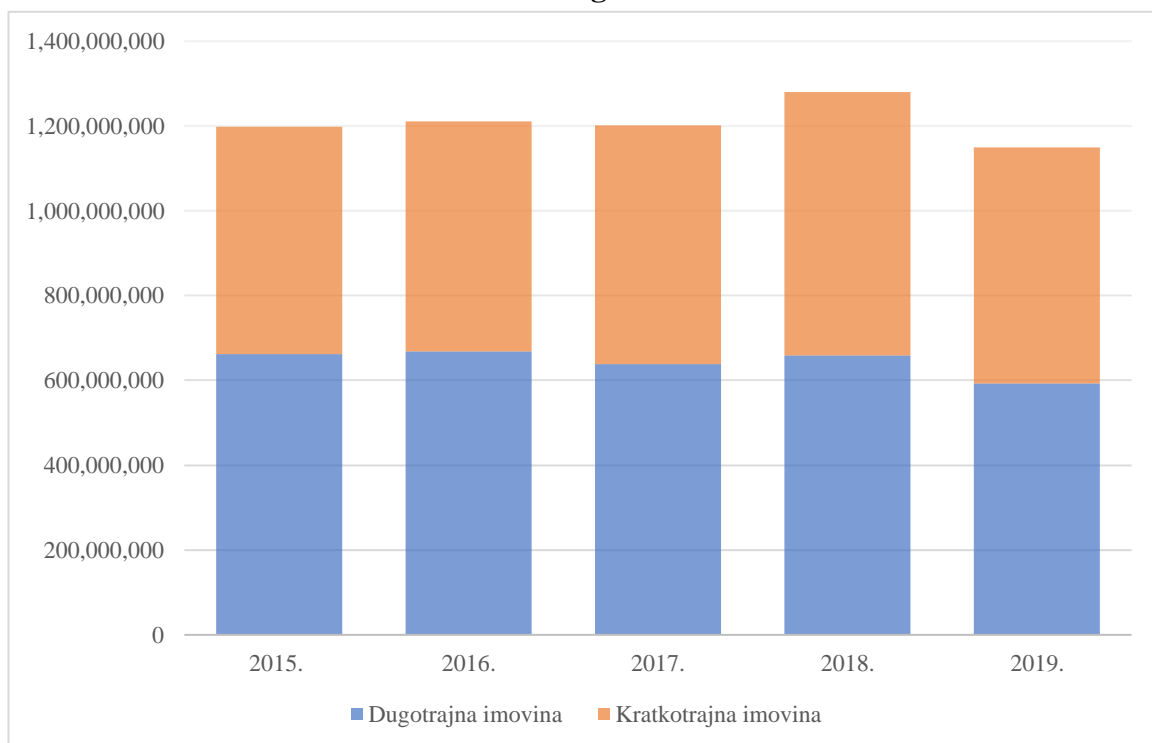
- Imovina predstavlja resurse kojima se poduzeće koristi u svrhu ostvarivanja svoje djelatnosti. Resuri obuhvaćaju različite elemente poput novca, opreme, građevinskih objekata, zaliha robe, energije, ljudskog rada, itd.

- Obveza predstavlja postojeći dug poduzeća koji je proizašao iz prijašnjih događanja te za njegovo podmirenje se iziskuje smanjenje resursa koji pružaju ekonomske koristi.
- Kapital ili glavnica predstavlja ostatak imovine nakon odbitka svih obveza poduzeća.

Aktiva poduzeća mora biti jednaka pasivi poduzeća, odnosno imovina poduzeća mora biti jednaka obvezama za promatrani period. Budući da imovina predstavlja sve resurse koje je poduzeće pribavilo za korist obavljanja vlastite djelatnosti, mora postojati izvor obveza, odnosno izvor financiranja te plaćanja te imovine u jednakom iznosu. U prilogu 1. prikazana je aktiva bilance poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine.

Iz prvog priloga u kojoj je prikazana aktiva, odnosno dublji uvid u imovinu poduzeća koja se promatra kao zbroj dugotrajne i kratkotrajne imovine, vidljivo je da vrijednosti imovine konstantno variraju u oba smjera, te je u zadnjoj godini zabilježen veći pad dugotrajne i kratkotrajne imovine što rezultira smanjenju ukupne aktive u 2019. godini. Sljedeći grafikon slikovito prikazuje dinamiku kretanja aktive kao odnosa dugotrajne i kratkotrajne imovine u kojem svaki stupac predstavlja ukupnu aktivu za određenu godinu poslovanja.

Grafikon 1. Dinamika kretanja aktive poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine

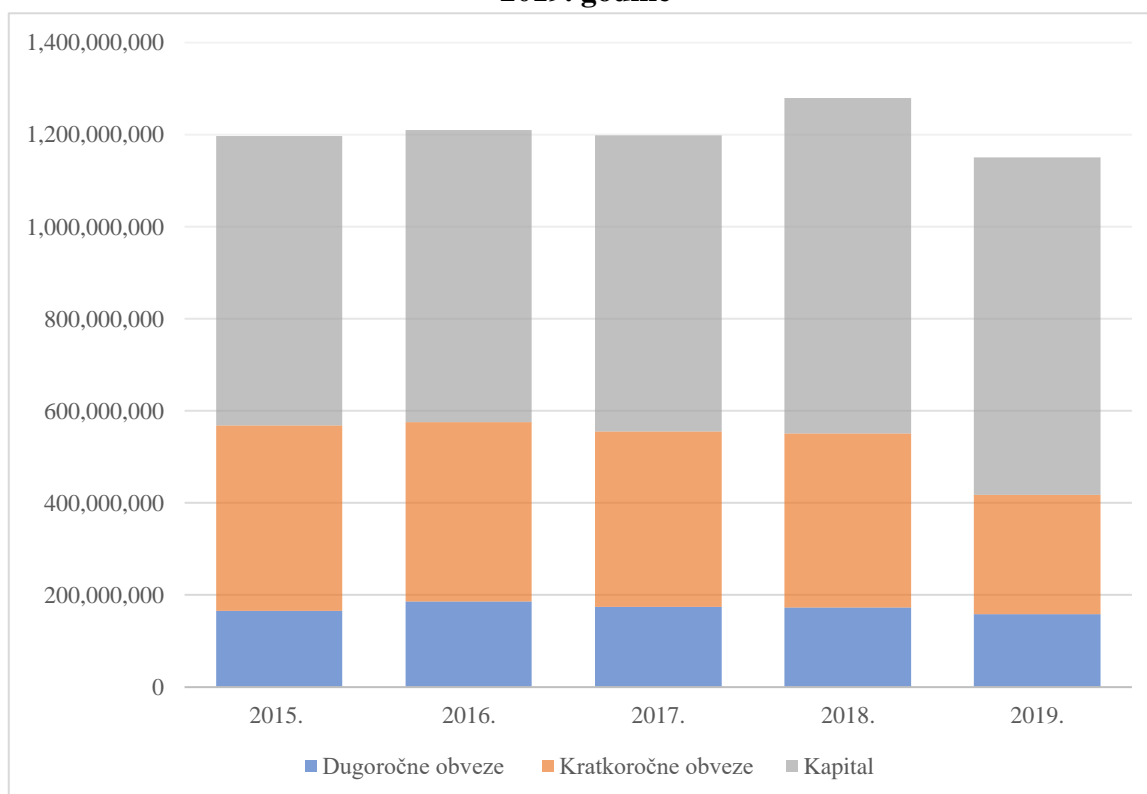

Izvor: izrada autora prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (02.04.2021.)

Na grafikona je prikazano da u prve tri promatrane godine poslovanja poduzeća Kraš d.d. Zagreb ukupna aktiva stagnira te u 2018. godini aktiva bilježi značajan rast uz porast udjela dugotrajne imovine u ukupnoj aktivi. Zatim u 2019. godini aktiva bilježi značajan pad na najnižu razinu u usporedbi s ostalim promatranim godinama uz smanjenje dugotrajne imovine, odnosno povećanog udjela kratkotrajne imovine u aktivi. Potrebno je na isti način analizirati pasivu poduzeća radi jasnijeg prikaza obveza i kapitala.

Pasiva poduzeća Kraš d.d. Zagreb koja je prikazana u prilogu 2., odokativno prikazuje da u promatranom periodu kapital konstantno raste dok istovremeno kratkoročne obveze bilježe konstantno godišnje smanjenje. Pasiva se primarno sastoji od kapitala te dugoročnih i kratkoročnih obveza, stoga sljedeći grafikon prikazuje dinamiku kretanja pasive poduzeća Kraš d.d. Zagreb uz promjene sastava pasive u promatranom periodu. Svaki stupac predstavlja ukupnu pasivu poduzeća.

Grafikon 2. Dinamika kretanja pasive poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine

Izvor: samostalna izrada prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb.

Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (02.04.2021.)

Grafikon br. 2 prikazuje udio kapitala, dugoročnih i kratkoročnih obveza u pasivi kroz promatrani period te je vidno da kapital čini najveći udio pasive, a dugoročne obveze sadrže najmanji udio. Dugoročne obveze u promatranom periodu imaju manje oscilacije dok kratkoročne obveze bilježe stalni pad, zasebice u zadnjoj promatranoj godini u kojoj se kratkoročne obveze nalaze na najnižoj razini u usporedbi s ostalim godinama poslovanja. Kapital čini najveći udio pasive u 2019. godini, što je primarno izazvano prodajom većinskog udjela dionica Braći Pivac što je utjecalo na povećanje kapitala.

2.2.2. Račun dobiti i gubitka

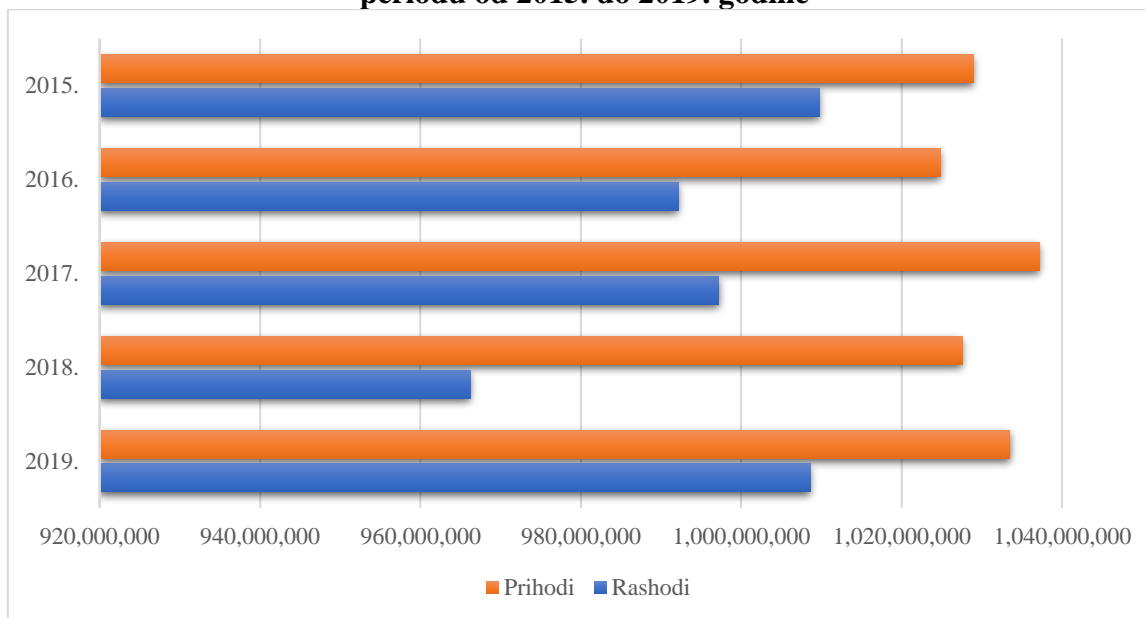
„Račun dobiti i gubitka je temeljni financijski izvještaj koji prikazuje prihode i rashode te njihovu razliku, dobit ili gubitak, u određenom obračunskom razdoblju.“ (Žager i dr., 2017:109) Račun dobiti i gubitka se ujedno naziva i izvještajem o uspješnosti poslovanja. Navedeni izvještaj je od velike važnosti jer izravno prikazuje razinu uspješnosti poslovanja i dublji uvid u sastav prihoda i rashoda.

Povećanje imovine odnosno smanjenje obveza možemo definirati kao prihode, dok rashode kao smanjenje imovine ili povećanje obveza. U računu dobiti i gubitka prihodi se prikazuju u obliku dvije primarne skupine: poslovni prihodi i financijski prihodi. Prema Žager i dr. (2017:112) poslovni prihodi ostvaruju se pomoću obavljanja glavne poslovne aktivnosti poduzeća. Poslovni prihodi najčešće obuhvaćaju prihode od prodaje proizvoda, trgovačke robe ili prihodi od obavljanja usluga, ovisno o vrsti djelatnosti. Poslovni prihodi u pravilu čine većinski udio u strukturi ukupnih prihoda. Investiranjem novčanih sredstava u financijsku imovinu nastaju financijski prihodi. Financijski prihodi najčešće nastaju kao posljedica ulaganja u dionice, obveznice ili posudbe novca uz dogovorenu kamatnu stopu, odnosno davanja zajmova. Naknada koja proizlazi iz financijskih prihoda može biti dividenda ako je riječ o ulaganju u dionice ili prihod od kamata ako je riječ o davanju zajmova ili investiranju u ostalu financijsku imovinu. Ujedno postoje prihodi koji se ne pojavljuju redovno u poslovanju, poput prodaje dugotrajne imovine, sirovina, inventurnih viškova, otpisa obveza itd. Ovisno o upotrebljenoj regulativi, navedeni prihodi se svrstavaju u izvanredne prihode ili ostale poslovne prihode.

Rashodi predstavljaju negativnu komponentu u rezultatu poslovanja i utječu na smanjenje kapitala poduzeća. Prema Žager i dr. (2017:113) poslovni rashodi nastaju kao posljedica

obavljanja primarne djelatnosti poduzeća te se pojavljuju redovito. Čine ih troškovi koji su sadržani u prodaji proizvoda i ostalih troškova poslovanja, poput troškova plaće, amortizacije, režije, itd. Financijski rashodi najčešće nastaju kao posljedica korištenja tuđih novčanih sredstava, te najčešći rashodi koji se pojavljuju su kamate koje poduzeće mora platiti kao naknadu korištenja tuđih sredstava, negativne tečajne razlike i ostalo. U Prilogu 3. je prikazan račun dobiti i gubitka za poduzeće Kraš. d.d. Zagreb u periodu od 2015.-2019. godine. Iz trećeg priloga je vidno da su ukupni poslovni prihodi umjereno stagnirajući dok financijski prihodi bilježe veće oscilacije. Financijski prihodi se od 2016. godine pa nadalje smanjuju za dvostruko, zatim povećavaju za dvostruko sve do zadnje promatrane godine. Poslovni rashodi su kao i poslovni prihodi, umjereno stagnirajući uz iznimku zadnje godine poslovanja u kojoj bilježe iznadprosječni rast. Financijski rashodi u prve tri promatrane godine poslovanja bilježe konstantni rast, te u 2018. godini poslovanja se smanjuju za više od dvostruko, te se u 2019. godini također smanjuju. Sljedeći grafikon prikazuje dinamiku kretanja ukupnih prihoda i rashoda poduzeća u promatranom periodu.

Grafikon 3. Dinamika kretanja prihoda i rashoda poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine

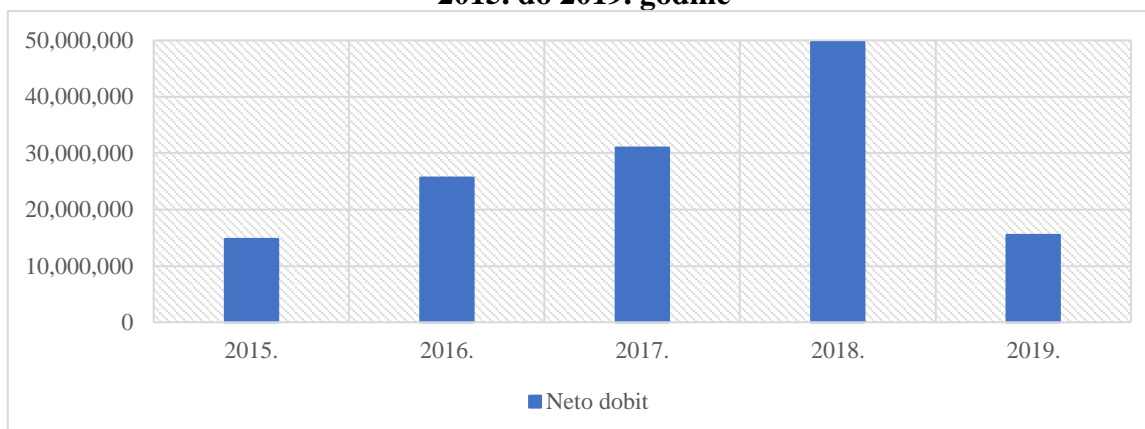
Izvor: samostalna izrada prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb.

Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (02.04.2021.)

U trećem grafikonu se može uočiti da su ukupni prihodi poduzeća Kraš d.d. Zagreb stagnirajući

uz relativno najveći porast u 2017. godini, dok ukupni rashodi poduzeća u promatranom razdoblju imaju veće oscilacije, posebice u 2018. godini kada se znatno smanjuju na najnižu razinu promatranog razdoblja, zatim u 2019. godini ukupni rashodi se znatno povećavaju. U sljedećem grafikonu je prikazano kretanje neto dobiti poduzeća Kraš d.d. Zagreb za promatrano razdoblje.

Grafikon 4. Dinamika kretanja neto dobiti poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine

Izvor: samostalna izrada prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb.

Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (02.04.2021.)

U prethodnom grafikonu je vidno da neto dobit poduzeća raste svaku godinu, posebice u 2018. godini kada neto dobit poduzeća značajno raste i iznosi približno 50 milijuna kuna, no u zadnjoj promatranoj godini neto dobit poduzeća bilježi najveći pad u cjelokupnom promatranom razdoblju te kao posljedica toga neto dobit u 2019. godini iznosi najmanje u usporedbi s ostalim promatranim godinama.

2.2.3. Izvještaj o novčanom toku

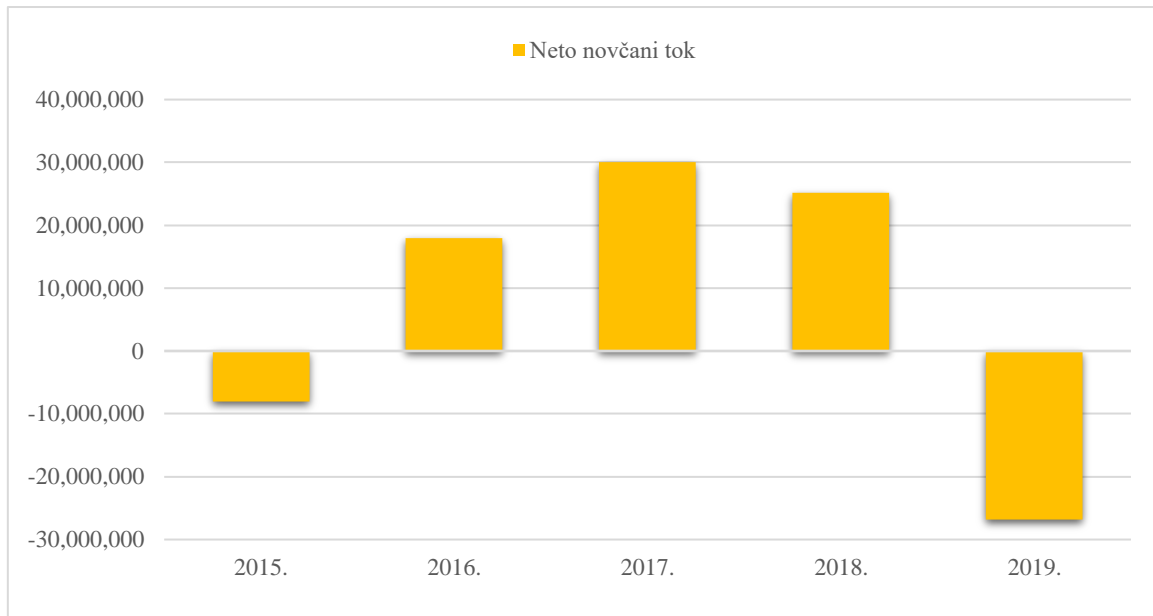
Prema Žager i sur. (2017) izvještaj o novčanom toku predstavlja temeljno financijsko izvješće koje pokazuje izvore pribavljanja i način upotrebe novca. Izvještaj o novčanom toku ima veliku važnost jer najbolje prikazuje „zdravstveno stanje“ poduzeća budući da sadrži podatke o izvorima i upotrebi novca. Ako poduzeće u računu dobiti i gubitka iskazuje profit, to ne znači da poduzeće nema velikih problema i prepreka u podmirivanju obveza. Razlog je taj što se u računu dobiti i gubitka prikazuju prihodi i rashodi, koji se knjiže prema računovodstvenom načelu nastanka događaja. Na primjer, to znači da ako poduzeće knjiži prihod od milijun kuna, to ne znači da je ostvaren primitak od milijun kuna, već da je prihod u određenom trenutku nastao. Drugim riječima, za priznavanje prihoda nije potreban sam primitak novčanih

sredstava. Na isti način, priznavanje rashoda ne znači da je poduzeće u tom trenutku bilježilo izdatak ili odljev novčanih sredstava. Iz tog razloga je vrlo važno analizirati primitke i izdatke, to jest priljeve i odljeve poduzeća koji su sadržani u izvještaju o novčanom toku.

Priljevi i odljevi poduzeća grupiraju se u poslovne, investicijske i financijske aktivnosti. Poslovne aktivnosti predstavljaju primarne aktivnosti poduzeća koje čine glavni dio prihoda poduzeća i imaju najveći utjecaj na rezultat poslovanja poduzeća. Najčešći primjeri primitaka od poslovnih aktivnosti su primitci od prodaje robe ili pružanja usluga, primitci od provizija i naknada, primitci od osiguravajućeg društva itd. Najčešći primjeri izdataka poslovnih aktivnosti su izdatci dobavljačima za isporučenu robu ili usluge, izdatci zaposlenima i za račun zaposlenih, izdatci vezani za plaćanje poreza, izdatci za premije osiguranja i ostali izdatci. Investicijske aktivnosti su vezane za promjene na dugotrajnoj imovini poduzeća. Financijske aktivnosti su vezane za financijsko poslovanje poduzeća koje obuhvaćaju promjene u strukturi obveza i kapitala. Kao najčešće transakcije vezane uz financijske aktivnosti su primitci od emisije dionica, obveznica i drugih vrijednosnih papira, primitci od primljenih kredita, izdatci za otkup vlastitih dionica, izdatci za dividende, kamate i slično. U četvrtom prilogu je prikazan izvještaj o novčanom toku poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine.

Prema navedenom prilogu se može vidjeti da su novčani tokovi od svih vrsta aktivnosti u promatranom razdoblju vrlo volatilni. Kao rezultat toga, neto novčani tok u svakoj godini oscilira u velikim razmjerima, u prvoj i zadnjoj promatranj godini su negativni. U 2019. godini neto novčani tok iznosi -26.786.000 što je rezultat četverostrukog povećanja novčanog tijeka od financijskih aktivnosti u odnosu na 2018. godinu. Može se uočiti da u 2019. godini kada je poduzeće Kraš d.d. Zagreb bilježilo najveći negativan iznos novčanog tijeka, ostvarilo je najveći iznos primitaka od investicijskih aktivnosti. Alarmantno je što poduzeće u zadnjoj godini poslovanja bilježi daleko najniži iznos novčanog toka od poslovnih aktivnosti. Potrebno je konstantno pratiti podatke koji su sadržani u izvještaju o novčanom toku jer je moguće provesti dublju analizu i identificirati razloge zbog kojih poduzeće ostvaruje iznadprosječne ili ispodprosječne rezultate. Moguće je na taj način konstatirati i efikasnija rješenja radi eliminiranja postojećih i potencijalnih problema u poslovanju. Sljedeći grafikon prikazuje stanje neto novčanog toka za svaku promatranu godinu poslovanja poduzeća Kraš d.d. Zagreb.

Grafikon 5. Dinamika kretanja neto novčanog toka poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine

Izvor: samostalna izrada prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb.

Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (04.04.2021.)

U prethodnom grafikonu je vidno da neto novčani tok poduzeća Kraš d.d. Zagreb u prvoj i zadnjoj promatranoj godini imaju najveće oscilacije koje su negativne prirode s najvećim padom u zadnjoj godini. Budući da je pad neto novčanog tijeka u zadnjoj godini najviše uzrokovan velikim padom novčanog toka financijskih i primarnih aktivnosti, moguće je konstatirati da poduzeće nailazi na potencijalne probleme u poslovanju koji su vezani za prodaju vlastitih proizvoda i negativne financijske aktivnosti. Najveći porast novčanog toka vidan je u 2017. godini. Kroz dosadašnju analizu vidno je da se zadnja promatrana godina poslovanja ističe zbog negativnog novčanog toka, vidno najniže razine neto dobiti te zbog značajnog smanjenja novčanog toka od primarnih poslovnih aktivnosti.

2.2.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Prema Žager i dr. (2017) izvještaj o promjenama kapitala ili glavnice kao temeljni financijski izvještaj prikazuje promjene u sastavu kapitala poduzeća između dva obračunska razdoblja. Kapital predstavlja uloženi i zarađeni kapital te se navedene pozicije dodatno raščlanjuju u izvještaju o promjenama kapitala. Drugim riječima, u izvještaju o promjenama kapitala sadržane su sve promjene koje su se dogodile na bilo kojoj stavci glavnice poduzeća. Informacije o sadržaju i promjenama kapitala poduzeća su vrlo bitne za investitore, ostale

dionike, te za i samo poduzeće jer prikazuje temelj financiranja poduzeća. U petom prilogu je prikazan izvještaj o promjenama kapitala za poduzeće Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine.

U prilogu broj 5. prikazano je kretanje pojedinih stavki glavnice i ukupnu glavnice za poduzeće Kraš d.d. Zagreb, vidno je da ukupna glavnica poduzeća u promatranom razdoblju sadrži pozitivan trend kretanja. Iako je poduzeće u zadnjoj promatranom godini doživjelo veliki pad neto dobiti, ukupni kapital je u posljednjoj godini najveći unutar promatranog razdoblja. Tablica prikazuje da pojedine postavke kapitala koje su imale najveći utjecaj na povećanje ukupne glavnice u zadnjoj godini su zadržana dobit i revalorizacijske rezerve. Zanimljiva informacija je što u zadnjoj godini poslovanja poduzeće bilježi značajan pad neto dobiti, no zadržana dobit unatoč tome obuhvaća veliki porast.

2.2.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Prema Žager i dr. (2017) bilješke uz financijske izvještaje predstavljaju niz dodatnih i popratnih informacija koje dodatno pojašnjavaju strukturu, vrijednost i obilježja osnovnih pozicija u temeljnim financijskim izvještajima. Unutar bilješki je potrebno obuhvatiti računovodstvene politike koje su bile korištene u sastavljanju izvještaja s naglaskom na način utvrđivanja vrijednosti pozicija, moguća odstupanja od računovodstvenih standarda s navedenim razlozima odstupanja i kvantifikacijom njihovih učinaka. Opće pravilo jest da u bilješkama trebaju biti sadržane sve informacije koje se ne mogu direktno vidjeti iz temeljnih financijskih izvještaja, a od velike su važnosti za njihovo razumjevanje. Za ilustraciju potrebnih informacija koje trebaju biti sadržane u bilješkama, navedeni su zahtjevi iz Hrvatskog standarda financijskog izvještavanja 10 – Dugotrajna materijalna imovina. Potreban je sadržaj sljedećih informacija:

- ❖ osnove mjerenja koje su korištene radi utvrđivanja bruto knjigovodstvene vrijednosti,
- ❖ korištene metode amortizacije,
- ❖ vijek upotrebe imovine ili korištene stope amortizacije,
- ❖ bruto knjigovodstvena vrijednost i ispravak vrijednosti na početku i na kraju razdoblja.

Većina velikih poduzeća sve informacije sadržane u bilješkama prikazuju grafičkim i tabelarnim prikazima što utječe na povećanje kvalitete, preglednosti i transparentnosti izvještavanja. Iako bilješke uz financijske izvještaje ne predstavljaju temeljno financijsko

izvješće, od velike su važnosti za poduzeće i same dionike kako bi svi subjekti što jasnije i temeljitije obrađivali raspoložive informacije.

3. FINANCIJSKA ANALIZA PODUZEĆA KRAŠ D.D. ZAGREB 2015.-2019. GODINE

U ovom poglavlju će biti provedena financijska analiza poduzeća Kraš d.d. u periodu od 2015. do 2019. godine provođenjem horizontalne i vertikalne analize te analiziranjem financijskih pokazatelja u promatranom periodu.

3.1. Horizontalna analiza poduzeća Kraš d.d. Zagreb 2015.-2019. godine

Komparativni financijski izvještaji služe za provođenje horizontalne analize čime se dobivaju jasnije podatke o tendenciji i dinamici kretanja pojedinih stavki u financijskim izvještajima. Pritom se „promjene mogu izraziti u apsolutnim i relativnim iskazima, na način da se promatraju promjene pozicija financijskih izvještaja iz godine u godinu ili se koristi usporedba sa baznom godinom“ (Dečman, 2012:450). Preporučljivo je prilikom korištenja horizontalne analize uzeti u obzir što veći opseg pozicija sa što većim brojem godina kako bi se jasnije odredili i uočili određeni dugoročni trendovi na temelju kojih je moguće utvrditi određene slabosti ili snage poduzeća te kvalitetnije donositi odluke. Horizontalna analiza predstavlja primarni oblik ispitivanja financijskih izvještaja budući da analiza obuhvaća definiranje apsolutne ili postotne razlike između pojedinih stavki za razdoblje od dvije ili više godina.

Komparativni financijski izvještaji se također mogu koristiti za usporedbu različitih poduzeća. Na primjer, mogu pokazati kako različita poduzeća koja posluju unutar iste industrije te kako reagiraju na tržišne uvjete i promjene. Financijsko izvještavanje i analiziranje u novčanoj valuti otežava usporedbu uspješnosti poduzeća različitih veličina. Dodavanje podataka iz prethodnog razdoblja, zajedno s postotnim promjenama pridonosi jednostavnijoj komparaciji dvaju ili više poduzeća.

U prilogu br. 6 prikazana je horizontalna analiza bilance, odnosno aktive poduzeća Kraš d.d. Zagreb za period 2015.-2019. godine. Prvobitno je potrebno analizirati početno razdoblje 2015./2016. U usporedbi s 2015. godinom, u 2016. godini sve stavke unutar dugotrajne imovine se smanjuju, osim dugotrajne financijske imovine koja se povećala za 23,82%. Najveće smanjenje se nalazi u dugotrajnoj nematerijalnoj imovini od -36,76%, dok se ukupna dugotrajna imovina u 2016. godini povećala za samo 0,76% u odnosu na 2015. godinu. Stavke koje su se povećale unutar kratkotrajne imovine u 2016. godini su zalihe, potraživanja od kupaca i ostala potraživanja te financijska imovina. Jedino se kratkotrajna financijska imovina povećala u

značajnom iznosu od 48,94%. Kraš d.d. Zagreb je u 2016. godini značajno povećao stavke dugotrajne i kratkotrajne financijske imovine što ukazuje na efikasnu financijsku aktivnost, no stavke koje su se značajno smanjile unutar kratkotrajne imovine su biološka imovina za -61,31%, novac za -32,86% te plaćeni troškovi budućeg razdoblja i odgođeni prihodi za -53,37%. Ukupno gledano, kratkotrajna imovina u 2016. godini je porasla za 1,43% u odnosu na 2015. godinu, a ukupna aktiva za samo 1,06% što ne predstavlja značajnu oscilaciju.

U 2017. godini, stavke dugotrajne imovine koje su se povećale u odnosu na 2016. godinu su nematerijalna imovina za 127,15%, ulaganje u nekretnine za 44,40% te financijska imovina za 14,72%. Stavke dugotrajne imovine koje su se smanjile su nekretnine, postrojenja i oprema za -9,15%, biološka imovina za -14,74% te odgođena porezna imovina za -31,45%. Ukupno gledano, dugotrajna imovina se u 2017. godini smanjila za -4,31% u odnosu na 2016. godinu. Unutar kratkotrajne imovine stavke koje su povećale u 2017. godini u usporedbi na 2016. godinu su zalihe za 5,07%, biološka imovina za 88,51%, financijska imovina za 9,10% i novac za 55,04%. Jedina smanjenja unutar kratkotrajne imovine su kod potraživanja od kupaca i ostala potraživanja za -5,04% se smanjila za -61,31%, novac za -32,86% te plaćeni troškovi budućeg razdoblja i odgođeni prihodi za -59,60%. Ukupno gledano, kratkotrajna imovina se u 2017. godini povećala za 3,70%, dok se ukupna aktiva smanjila za 0,72%.

Unutar 2018. godine, stavke dugotrajne imovine koje su se povećale u odnosu na 2017. godinu su nematerijalna imovina 12,37% te ulaganje u nekretnine za 15%. Biološka imovina bilježi blago povećanje od 0,16%. Stavke dugotrajne imovine koje se smanjuju su nekretnine, postrojenja i oprema za -6,28%, financijska imovina za -17,06% te odgođena porezna imovina za -10,06%. Dakle, u dugotrajnoj imovini kroz 2018. godinu nisu zabilježene značajnije pozitivne ni negativne oscilacije u odnosu na 2017. godinu. Nasuprot tome, kratkotrajna imovina ima izraženije oscilacije. Stavke kratkotrajne imovine koje su se unutar 2018. godine povećale u odnosu na 2017. godinu su financijska imovina za 342,88% te novac za 29,77%. Kratkotrajna financijska imovina koja se u 2018. godini povećala za gotovo 3,5 puta ukazuje da Kraš d.d. Zagreb dijelom efikasno zarađuje od posudbe kratkoročnih zajmova i kredita. Stavke koje su se smanjile unutar kratkotrajne imovine u 2018. godini su zalihe za -5,33%, biološka imovina za -76,73%, potraživanja od kupaca i ostala potraživanja za -3,31% te plaćeni troškovi budućeg razdoblja i odgođeni prihodi za -27,19%. Ukupno gledano, kratkotrajna imovina u 2018. godini se povećala za 10,37% u odnosu na 2017. godinu, dok je ukupna aktiva blago porasla za 0,16%.

U zadnjoj promatranoj 2019. godini, stavke dugotrajne imovine koje su se smanjile u odnosu na 2018. godinu su biološka imovina za -24,34%, financijska imovina za -85,80%, zajmovi i potraživanja za -76,65% te odgođena porezna imovina za -5,31%. Najveći pad imaju financijska imovina te zajmovi i potraživanja. Stavke dugotrajne imovine koje su se povećale u odnosu na 2018. godinu su nekretnine, postrojenja i oprema za 2,97%, nematerijalna imovina za 3,67% te u značajnom iznosu ulaganje u nekretnine za 116,74%. U sumiranom iznosu, dugotrajna imovina se smanjila za -10,05% u odnosu na 2018. godinu. Kod kratkotrajne imovine, stavke koje su se smanjile unutar 2019. godine u usporedbi na prethodnu godinu su biološka imovina za -100%, potraživanja od kupaca i ostala potraživanja za -3,06%, financijska imovina za -85,41%, novac za -24,38% te plaćeni troškovi budućeg razdoblja i odgođeni prihodi za -64,94%. Ukupno gledano, kratkotrajna imovina se u 2019. godini smanjila za -10,19% u odnosu na prethodnu godinu, te ukupna aktiva za -10,12%.

U prilogu br. 7 je prikazana horizontalna analiza pasive poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine. Prvo je potrebno promatrati stavke pasive unutar 2016. godine u odnosu na 2015. godinu. Stavke unutar kapitala za 2016. godinu koje su se smanjile u odnosu na 2015. godinu su kapitalne rezerve za -30,02% i rezerve iz dobiti za -58,11%. Stavke koje su se povećale unutar kapitala u odnosu na 2015. godinu su revalorizacijske rezerve za gotovo tri puta, zadržana dobit za 21,38%, iznimno veliki rast dobiti tekuće godine za 76,07% te manjinski udjeli za 5,09%. Navedena povećanja i smanjenja se neutraliziraju te je u 2016. godini ukupni kapital veći za samo 0,92% u odnosu na prethodnu godinu. Dugoročne obveze koje su se smanjile u odnosu na 2015. godinu su ostale dugoročne obveze za -16,99% te odgođena porezna obveza za -10,79%, dok su obveze prema bankama i ostalim financijskim institucijama rasle za 13,48% čime ukupne dugoročne obveze rastu za 11,99% u odnosu na 2015. godinu. Unutar kratkoročnih obveza, stavka koja se smanjila unutar 2016. godine u odnosu na 2015. godinu jest obveze prema dobavljačima za -15,53%, a stavke koje su se povećale su obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama za 4,84% te odgođeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja za 64,76%. Ukupno gledano, kratkoročne obveze u 2016. godini su se smanjile za -3,25% u odnosu na prethodnu godinu, dok se ukupna pasiva povećala za 1,06%.

Promatrajući 2017. godinu, stavke kapitala koje su pale u odnosu na 2016. godinu su revalorizacijske rezerve za -53,74%, zadržana dobit za -27,32% te manjinski udjeli za -13,59%. Najveće povećanje unutar stavki kapitala imaju rezerve iz dobiti od 150,83%, te je vidno

povećanje neto dobiti poduzeća za 22,42%. Kapitalne rezerve su se povećale za samo 8,11%. Ukupni kapital se povećao za samo 1,48% u odnosu na 2016. godinu. Kod dugoročnih obveza jedino povećanje bilježe odgođene porezne obveze za 30,38%. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama su se smanjile za -7,32% te ostale obveze su se smanjile za -19,87%. Sveukupno dugoročne obveze u 2017. godini su se povećale za 6,13% u odnosu na prethodnu godinu. Kod kratkoročnih obveza, jedina stavka koja se povećava u 2017. godini su obveze prema dobavljačima i ostale obveze za 10,24% u odnosu na prethodnu godinu. Ostale stavke se smanjuju, obveze prema bankama i drugim fin. institucijama za -5,84% te odgođeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja za -45,29%. Ukupne kratkotrajne obveze su se smanjile za -2,34% dok se ukupna pasiva smanjila za samo -0,72%.

U 2018. godini upisani kapital po prvi puta oscilira, odnosno povećava se za 9,10% u odnosu na 2017. godinu. Primjetno je da u 2018. godini sve stavke unutar kapitala se povećavaju u odnosu na prethodnu godinu. Znatno povećanje imaju revalorizacijske rezerve od 46,94%, zadržana dobit od 44,02% te neto dobit za 65,31% što je veliki i konstantni porast dobiti tekuće godine kroz dosadašnje promatrano razdoblje. Ukupni kapital kao posljedica navedenih porasta povećava se za 13,05%, što je najveći porast ukupnog kapitala u dosadašnjem promatranom razdoblju. Kod dugoročnih obveza, sve stavke unutar 2018. godine se smanjuju u odnosu na prethodnu godinu. Najveće smanjenje bilježe ostale dugoročne obveze za -23,66% te odgođena porezna obveza za -14,18%. Ukupno gledano, unutar 2018. godine dugoročne obveze imaju manji pad od -1,33% u odnosu na prethodnu godinu. Kod kratkoročnih obveza, sve stavke imaju manje i neznčajne oscilacije što rezultira ukupnom smanjenju kratkoročnih obveza od -0,33%. Ukupna pasiva u 2018. godini bilježi niži rast od 0,16% u odnosu na prethodnu godinu.

Promatrajući zadnju godinu, stavke kapitala imaju vrlo široke oscilacije u odnosu na 2018. godinu. Revalorizacijske rezerve imaju značajan pad od -483,37% a dobit tekuće godine po prvi puta bilježi pad koji iznosi -71,20%. Najveći rast unutar stavki kapitala za 2019. godinu ima zadržana dobit, koja raste za 50,97% unatoč velikom padu neto dobiti za istu godinu. Iako su oscilacije kapitala vrlo obuhvatne, ukupni kapital u zadnjoj godini raste za samo 0,67% u odnosu na 2018. godinu. Stavke unutar dugoročnih obveza koje bilježe pad su ostale dugoročne obveze za -16,07% te obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama za -10,20%. Odgođene porezne obveze rastu za 28,29%, dok ukupno gledano ukupne dugoročne obveze unutar 2019. godine padaju oko -8,61% u odnosu na prethodnu godinu. Kod kratkoročnih obveza, jedina stavka koja bilježi rast je odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg

razdoblja od 31,01%. Najveći pad kod kratkoročnih obveza se nalazi kod obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama za -48,99%, te obveze prema dobavljačima i drugim obvezama padaju za -12,41%. Samim time ukupne kratkoročne obveze imaju najveći pad u odnosu na dosadašnje promatrano razdoblje, te pad iznosi -31,54% u odnosu na 2018. godinu. Horizontalna analiza bilance ukazuje na trendove smanjenja ukupnih dugoročnih i kratkoročnih obveza, no s druge strane ukupna dugotrajna imovina i kratkotrajna imovina u zadnjoj godini imaju veći pad, te veliki pad neto dobiti u zadnjoj promatranoj godini statistički narušava poželjne dosadašnje rezultate koje su obilježavale poduzeće Kraš d.d. Zagreb.

Prilog br. 8 prikazuje horizontalnu analizu računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine. U 2016. godini koja se uspoređuje s 2015. godinom, ostali poslovni prihodi padaju za -51,47%, dok ukupni poslovni prihodi padaju samo za -0,46%. Unutar poslovnih rashoda za 2016. godinu, najznačajnije padove u odnosu na prethodnu godinu imaju promjene vrijednosti zaliha u proizvodnji i gotovih proizvoda za -10,76%, troškovi zaliha i materijala za -6,69% te vrijednosno usklađenje za -22,42%, dok najznačajnija stavka poslovnih rashoda koja ima veliki rast jest troškovi prodane robe koji su povećani za 47,92%. Navedeno ukazuje na loš znak jer se radi o daleko većem povećanju troška prodane robe od prihoda od prodaje koji rastu samo 0,60% unutar iste godine. Unutar financijskih aktivnosti za 2016. godinu, financijski prihodi su porasli više od financijskih rashoda, stoga je i rezultat iz financijskih aktivnosti povećan oko 8,46% u odnosu na prethodnu godinu. Unatoč šarolikim oscilacijama, neto dobit unutar 2016. godine je znatno veća u odnosu na prethodnu godinu, odnosno povećala se za 73,01%.

U 2017. godini, sve stavke poslovnih prihoda bilježe manji rast što rezultira i porastu ukupnih poslovnih prihoda za 1,51% u odnosu na prethodnu godinu. Kod poslovnih rashoda, najznačajniji rast imaju promjene vrijednosti zaliha u proizvodnji i gotovih proizvoda u iznosu od 151% što je povećanje za 1,5 puta u odnosu na 2016. godinu, te vrijednosno usklađenje od 60,90%. Stavke pada vrijednosti kod poslovnih rashoda imaju troškovi prodane robe od -4,62% i ostali vanjski troškovi od -5,63%. Sveukupno poslovni rashodi u 2017. godini su imali blago povećanje od 0,29% u odnosu na 2016. godinu. Financijske aktivnosti su se u 2017. godini negativno odrazile kroz izražajno smanjenje financijskih prihoda od -52,12% i istovremeno povećanje financijskih rashoda od 15,33% u odnosu na prethodnu godinu. Ukupno gledano, ukupni prihodi su se povećali više od ukupnih rashoda u odnosu na prethodnu godinu, te je neto dobit povećana za 20,86% u odnosu na prethodnu godinu.

Unutar 2018. godine, sve stavke poslovnih prihoda, pa tako i ukupni prihodi bilježe pad u odnosu na 2017. godinu. Ostali poslovni prihodi bilježe pad od -26,07% dok prihodi od prodaje padaju za -0,92% što rezultira ukupnom padu poslovnih prihoda za -1,18% u odnosu na 2017. godinu. Kod stavki poslovnih rashoda, najizraženiji pad imaju pad u promijeni vrijednosti zaliha u proizvodnji i gotovih proizvoda za -228,45%, troškovi prodane robe za -31,07%, troškovi sirovina i materijala za -8,20% te ostali troškovi poslovanja za -10,47% u odnosu na 2017. godinu. Stavke poslovnih rashoda koje imaju izraženi rast su troškovi osoblja za 5,09% te vrijednosno usklađenje za 88,69% u odnosu na 2017. godinu. U sumiranom iznosu, ukupni rashodi u 2018. godini se smanjuju za -2,23% u odnosu na prethodnu godinu, što znači da su se u istoj godini poslovni rashodi smanjili više od poslovnih prihoda. Unutar financijskih aktivnosti, financijski prihodi u 2018. godini se povećavaju za 91,29% u odnosu na prethodnu godinu dok se istovremeno financijski rashodi smanjuju za -53,74% što je poželjan ishod, no rezultat financijske aktivnosti bilježi smanjenje za -82,92% u odnosu na 2017. godinu. Neto dobit kao prioritetni pokazatelj uspješnosti poslovanja bilježi rast svake dosadašnje promatrane godine, te isto tako u 2018. godini raste za 60,48%.

Unutar 2019. godine, poslovni prihodi su se povećali za 0,73%, ostali poslovni prihodi su se povećali za 18,48% što je rezultiralo ukupnom povećanju poslovnih prihoda od 0,86% u odnosu na 2018. godinu. Stavke poslovnih rashoda koje su u 2019. godini imale značajan pad u odnosu na 2018. godinu su promjene vrijednosti zaliha u proizvodnji i gotovih proizvoda od -103,02% i troškovi prodane robe od -43,67%. Navedeno znači povoljan ishod jer poduzeća trebaju težiti smanjenju poslovnih rashoda, no stavke koje su povećale unutar iste godine su vrijednosno usklađenje od 1217,04%, troškovi sirovina i materijala za 4%, troškovi osoblja za 4,47% te ostali troškovi poslovanja od 18,56%. Sve navedeno je utjecalo na povećanje poslovnih rashoda u 2019. godini za 5,25% u odnosu na 2018. godinu. U području financijske aktivnosti poduzeća za 2019. godinu, financijski prihodi su se smanjili za više od polovice vrijednosti, iznoseći -52,88% u odnosu na prethodnu godinu, a financijski rashodi su se također smanjili za -32,30%. Ukupna financijska aktivnost se povećala za 14,07% u odnosu na prethodnu godinu. Sveukupno gledano, ukupni rashodi su imali veće povećanje od ukupnih prihoda unutar 2019. godine, od 4,39% i 0,58% - respektivno. Iako je kroz dosadašnju horizontalnu analizu utvrđeno da unatoč šarolikim oscilacijama neto dobit poduzeća Kraš d.d. Zagreb konstantno raste, no u zadnjoj promatranoj godini neto dobit poduzeća opada za -68,73%. Navedeno predstavlja izniman pad neto dobiti koji dovodi u pitanje strategiju poslovanja poduzeća i buduće mjere koje poduzeće mora poduzeti kako bi povratilo staru

dinamiku rasta neto dobiti. U nastavku slijedi prikaz vertikalne analize poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine. Kao predmet provođenja vertikalne analize obuhvaća se aktiva i pasiva unutar bilance te račun dobiti i gubitka.

3.2. Vertikalna analiza poduzeća Kraš d.d. Zagreb 2015.-2019. godine

Strukturni financijski izvještaji pružaju pregled strukture stavki financijskih izvještaja. Temelj su provođenja vertikalne analize prilikom čega se porede određene stavke financijskih izvještaja s pripadajućom ukupnom veličinom u jednoj promatranoj godini (Dečman, 2012:450). Vertikalna analiza prikazuje udjel svih stavki bilance i računa dobiti i gubitka u odnosu na odgovarajući zbroj. Vertikalna analiza za primarni cilj ima naglasiti poveznice između raznih stavki unutar istog financijskog izvješća u obliku postotne strukture. „Vertikalna je analiza iznimno značajna u uvjetima inflacije, kada apsolutni brojevi ne govore mnogo sami za sebe“ (Bolfek, Stanić i Knežević, 2012:159). Drugim riječima, postotna struktura samih stavki u usporedbi s određenom baznom stavkom predstavlja snažan alat analize poduzeća jer uzima u obzir relativne vrijednosti koje su lako interpretiraju i reprezentativne su za samo poduzeće.

„Struktura ukupnog prihoda pokazuje po kojoj osnovi je stjecan prihod, a struktura rasporeda ukupnog prihoda pokazuje njegovu opterećenost pojedinim segmentima rashoda“ (Jahić, 2017:121). Kao što je navedeno, horizontalna analiza obuhvaća analiziranje tendencija i dinamike promjene određenih stavki financijskih izvješća tokom određenog razdoblja, dok s druge strane vertikalna analiza obuhvaća razmatranje same strukture financijskih izvješća. Skup vertikalne i horizontalne analize nužno je promatrati na kohezivan način. U nastavku slijedi prikaz vertikalne analize aktive i pasive unutar bilance te račun dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d. Zagreb za promatrani period od 2015. do 2019. godine.

U prilogu br. 9 prikazani su udjeli pojedinih stavki aktive u odnosu na ukupnu aktivu iz promatrane godine. U 2015. godini ukupna dugotrajna imovina čini 55,34% od ukupne aktive dok ukupna kratkotrajna imovina čini ostatak od 44,66%. Najveća stavka unutar dugotrajne imovine jest nekretnine, postrojenja i oprema koja iznosi 46,97% od ukupne aktive. Najveća stavka unutar kratkotrajne imovine je potraživanja od kupaca i ostala potraživanja koja čine 26,42% od ukupne aktive.

Unutar 2016. godine udio dugotrajne imovine u ukupnoj aktivi je gotovo nepromijenjen u odnosu na prethodnu godinu te iznosi 55,17% od ukupne aktive, dok kratkotrajna imovina čini 44,83%. Stavke unutar dugotrajne imovine imaju vrlo slične udjele u ukupnoj aktivi kao i 2015. godine, a stavka nekretnine, postrojenja i oprema čini najveći udio u aktivi od 45,59%. Unutar kratkotrajne imovine najveća stavka jest potraživanja od kupaca i ostala potraživanja koja čine 26,17% od ukupne aktive. U odnosu na 2015. godinu, zalihe su povećale svoj udio u aktivi za gotovo 50 puta, što ukazuje na vrlo loš znak u vidu smanjenja efikasnosti prodaje proizvoda.

U 2017. godini udio dugotrajne imovine u aktivi bilježi blagi pad u odnosu na prethodnu godinu te čini 53,18% dok ostatak od 46,82% čini udio kratkotrajne imovine u ukupnoj aktivi. Stavka nekretnine, postrojenja i oprema uzastopno čini najveću stavku dugotrajne imovine, no u odnosu na prethodnu godinu bilježi pad te iznosi 41,71% u ukupnoj aktivi. Najveća stavka u kratkotrajnoj imovini je potraživanje od kupaca i ostala potraživanja koja čini 25,03%. Stavke zalihe i novac imaju blago-rastući omjer unutar ukupne aktive u odnosu na prethodnu godinu.

Unutar 2018. godine dugotrajna imovina bilježi blagi pad te iznosi 51,47% u ukupnoj aktivi te kratkotrajna imovina shodno tome bilježi blagi rast te iznosi preostalih 48,53%. Nekretnine, postrojenja i oprema nastavljaju padati u odnosu na ukupnu aktivu kroz promatrana razdoblja te u 2018. godini iznose 36,71% unutar ukupne aktive. Financijska dugotrajna imovina također bilježi blagi pad u udjelu ukupne aktive nakon što je uzastopno rasla u prethodnim godinama. Unutar kratkotrajne imovine, pozitivan ishod poslovanja je blago smanjenje zaliha te potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja u odnosu na prethodnu godinu. Udio zaliha u aktivi 2018. godine iznosi 11,75% dok potraživanja od kupaca i ostala potraživanja kao najveća stavka kratkotrajne imovine čini 22,73% u ukupnoj aktivi.

Unutar 2019. godine, ukupna dugotrajna imovina nema većih oscilacija u odnosu na prethodne godine te iznosi 51,51% u ukupnoj aktivi, no pojedine stavke unutar dugotrajne imovine imaju relativno veće oscilacije. Stavka nekretnine, postrojenja i oprema nakon višegodišnjeg pada u udjelu ukupne aktive, u zadnjoj promatranoj godini raste za gotovo 5% te iznosi 42,06% unutar ukupne aktive. Ulaganje u nekretnine se trostruko povećava u udjelu ukupne aktive u odnosu na prethodnu godinu dok dugotrajna financijska imovina bilježi nešto veći pad te iznosi samo 1,03% u ukupnoj aktivi. Unutar kratkotrajne imovine rastu zalihe te potraživanja od kupaca i ostala potraživanja u udjelu aktive što ukazuje na loš znak jer povećanje zaliha i potraživanja negativno utječe na likvidnost i obrtaj zaliha poduzeća. Najveća stavka kratkotrajne imovine još uvijek su potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja te iznose 24,51%.

Kada se sagleda vertikalna analiza aktive poduzeća Kraš d.d. Zagreb kroz cjelokupni promatrani period, udio dugotrajne imovine u aktivi kroz promatrano razdoblje konstantno raste dok udio kratkotrajne imovine u aktivi bilježi konstantni pad. Zalihe poduzeća uz izuzeće od 2018. godine bilježe konstantni rast te u zadnjoj promatranoj godini zauzimaju najviše udjela u aktivi usporedno s prethodnim godinama. Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja kao najveća stavka kratkotrajne imovine u prosjeku čini četvrtinu aktive što može biti rizičan i otežavajući faktor poslovanja jer značajan dio zarađenih novčanih sredstava je neraspoloživ do određenog vremenskog razdoblja, što povećava neizvjesnost i smanjuje likvidnost poduzeća. Dugotrajna financijska imovina te kratkotrajna financijska imovina u zadnjoj godini imaju najmanji udio aktive u usporedbi s istim stavkama prethodnih godina što upućuje na smanjenu financijsku aktivnost poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Kako bi se detaljnije utvrdile oscilacije unutar bilance i razlozi oscilacija unutar imovine poduzeća, potrebno je provesti vertikalnu analizu pasive poduzeća Kraš d.d. Zagreb za period od 2015. do 2019. godine.

Prilog br. 10 prikazuje vertikalnu analizu poduzeća Kraš d.d. Zagreb na način da je svaka stavka unutar pasive stavljena u odnos sa ukupnom pasivom za svaku promatranu godinu. Unutar 2015. godine, ukupni kapital čini najveći udio pasive (uspoređujući ih sa ukupnim kratkoročnim i ukupnim dugoročnim obvezama) te čini 52,51% u odnosu na ukupnu pasivu. Upisani kapital čini najveću stavku ukupne pasive u iznosu od 45,88% od ukupne pasive u 2015. godini. Ukupne dugoročne obveze čine najmanji udio u pasivi sa 13,89% od kojih 13,09% pripada obvezama prema bankama i drugim financijskim institucijama. Ukupne kratkoročne obveze čine 33,60% ukupne pasive od kojih najveća stavka iznosi 17,18% što obuhvaća obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama. Obveze prema dobavljačima i ostale obveze čine 15,11% u odnosu na ukupnu pasivu.

U 2016. godini ukupni kapital bilježi blagi rast u odnosu na prethodnu godinu te iznosi 52,44% unutar ukupne pasive. Ukupne dugoročne obveze također bilježe blagi rast u odnosu na 2015. godinu te iznose 15,40% od kojih 14,70% pripada obvezama prema bankama i drugim financijskim institucijama. Ukupne kratkoročne obveze se smanjuju u manjem iznosu u odnosu na prethodnu godinu te čine 32,16% ukupne pasive u 2016. godini. Obveze prema dobavljačima i ostale obveze bilježe blago smanjenje te iznose 12,63% dok obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama kao najveća stavka kratkoročnih obveza čini 17,82% ukupne pasive.

Unutar 2017. godine ukupni kapital čini 53,60% ukupne pasive, a stavke kapitala ne bilježe značajne oscilacije u odnosu na 2016. godinu. Dugoročne obveze čine 14,56% ukupne pasive u 2017. godini od kojih pojedine podstavke također ne bilježe značajne oscilacije u odnosu na prethodnu godinu, a kratkoročne obveze čine 31,64% ukupne pasive bez značajnih oscilacija podstavki.

U 2018. godini ukupni kapital se povećava za nešto više od 3% u odnosu na 2017. godinu te čini 56,90% ukupne pasive, najveća stavka ukupnog kapitala je upisani kapital koji se povećava u odnosu na 2017. godinu te iznosi 46,84% ukupne pasive. Ukupne dugoročne obveze čine 13,49% pasive uz manje oscilacije podstavki u odnosu na prethodnu godinu. Ukupne kratkoročne obveze se smanjuju u odnosu na prethodnu godinu te iznose 29,61% pasive, a sve stavke kratkoročnih obveza bilježe blago smanjenje u odnosu na 2017. godinu.

U 2019. godini dolazi do umjerenog rasta ukupnog kapitala koji iznosi 63,73% pasive, ponajviše zbog rasta upisanog kapitala koji čini 52,12%, te zbog rasta zadržane dobiti. Ukupne dugoročne obveze čine 13,72% ukupne pasive, a stavke ukupnih dugoročnih obveza nemaju zamjetne oscilacije u odnosu na 2018. godinu. Ukupne kratkoročne obveze zamjetno opadaju u odnosu na prethodnu godinu te iznose 22,55% od ukupne pasive što je najmanji udio kratkoročnih obveza u pasivi kroz cjelokupno promatrano razdoblje. Pad kratkoročnih obveza kao udjela u pasivi je ponajviše uzrokovan padom obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama te iznose 9,12% od ukupne pasive.

Uvidom u cjelokupnu vertikalnu analizu pasive poduzeća Kraš d.d. Zagreb vidno je da ukupni kapital ima pozitivni trend kretanja kroz promatrano razdoblje te u zadnjoj godini iznosi najviše u udjelu pasive. Ukupne kratkoročne obveze i ukupne dugoročne obveze bilježe trend pada te u zadnjoj promatranoj godini iznose najmanje u pasivi poduzeća u odnosu na sve prethodne godine. Vidno je da poduzeće Kraš d.d. Zagreb veliki dio obveza financira obvezujući se kod banaka i drugih financijskih institucija budući da navedena stavka čini najveću stavku kratkoročnih obveza, te također i ukupnih dugoročnih obveza.

Kada se uzme u obzir vertikalna analiza aktive i pasive poduzeća Kraš d.d. Zagreb, vidno je da potraživanja prema kupcima i ostale obveze, obveze prema dobavljačima i ostale obveze te obveze prema bankama i financijskim institucijama čine značajan udio u bilanci poduzeća. Navedene stavke negativno utječu na mogućnost efikasnog financiranja poslovanja i kratkoročnih obveza. Ukupne obveze prema dobavljačima čine manji udio u pasivi nego što

potraživanja od kupaca i ostalih obveza čine u aktivi, što je iz određenog kuta gledišta ipak pozitivan znak jer ukazuje da poduzeće u većem iznosu iziskuje novčanih sredstava (od kupaca) nego što u prosjeku duguje dobavljačima za nabavljene sirovine i robu. Potrebno je pronaći način kako bi se potraživanja prema kupcima i ostala potraživanja mogla što prije naplatiti kako bi se kroz ranije pribavljena novčana sredstva moglo financirati kratkoročne obveze za koje je od velike važnosti podmirivati ih u što ranijem roku.

Prilog br. 11 prikazuje vertikalnu analizu računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine u kojoj su sve stavke prihoda uspoređene s ukupnim prihodima koji su izjednačeni sa 100, te na isti način su sve stavke rashoda uspoređene sa ukupnim rashodima koji su izjednačeni sa 100. Unutar 2015. godine poslovni prihodi čine 99,48% ukupnih prihoda od kojih 97,44% čine prihode od prodaje. Poslovni rashodi čine 98,67% ukupnih rashoda, a najveća stavka poslovnih rashoda su troškovi sirovina i materijala koji čine 48,09% ukupnih rashoda, dok troškovi osoblja predstavljaju jednu četvrtinu ukupnih rashoda. U 2015. godini financijski prihodi čine 0,52% ukupnih prihoda dok financijski rashodi čine 1,33% ukupnih rashoda. Na temelju svega navedenog profitna marža u promatranoj godini za poduzeće Kraš d.d. Zagreb iznosi 1,44%.

U 2016. godini poslovni prihodi čine 99,42% ukupnih prihoda od kojih su 98,43% prihodi od prodaje, što predstavlja blago povećanje prihoda od prodaje u odnosu na 2015. godinu. Poslovni rashodi iznose 98,51% kao udio ukupnih rashoda od kojih troškovi sirovina i materijala kao najveća stavka poslovnih rashoda iznose 45,67% ukupnih rashoda. Financijski prihodi čine 0,58% ukupnih prihoda dok financijski rashodi čine 1,49% ukupnih rashoda. U odnosu na prethodnu godinu dolazi do blagog povećanja profitne marže koja iznosi 2,50%.

Unutar 2017. godine poslovni prihodi čine najveći udio ukupnih prihoda kroz dosadašnje promatrano razdoblje s 99,73% udjela ukupnih prihoda od kojih 98,70% čini prihode od prodaje. Poslovni rashodi čine 98,30% ukupnih rashoda, te najveće stavke poslovnih rashoda su troškovi sirovina i materijala koji čine 45,38% ukupnih rashoda te troškovi osoblja koji čine 27,18% ukupnih rashoda. Financijski prihodi unutar 2017. godine imaju 0,27% udjela u ukupnim prihodima što je najniža razina financijskih prihoda u dosadašnjem promatranom razdoblju. Financijski rashodi čine 1,70% ukupnih rashoda što je najveća razina financijskih rashoda u usporedbi sa svim promatranim godinama poslovanja Kraša d.d. Zagreb.

U 2018. godini poslovni prihodi čine 99,47% ukupnih prihoda od kojih 98,71% pripada prihodima od prodaje, dok poslovni rashodi čine 99,19% ukupnih rashoda od kojih 42,99% pripada troškovima sirovina i materijala. Troškovi osoblja bilježe blagi porast u odnosu na prethodne godine te u 2018. godini čine 29,48% ukupnih rashoda. Financijski prihodi čine 0,53% ukupnih prihoda dok financijski rashodi čine 0,81% ukupnih rashoda. Profitna marža je 2018. godine najveća te iznosi 4,84%.

Unutar 2019. godine poslovni prihodi čine 99,75% ukupnih prihoda što je najveći udio poslovnih prihoda u ukupnim prihodima kroz cjelokupno analizirano razdoblje. Poslovni rashodi čine 99,48% ukupnih rashoda, a pojedine stavke poslovnih rashoda ne bilježe značajne oscilacije u odnosu na prethodnu godinu. Financijski prihodi čine 0,25% ukupnih prihoda dok financijski rashodi čine 0,52% ukupnih rashoda. Poželjno je da poduzeće što veći udio prihoda pribavi prihodima od prodaje jer je to primarna aktivnost poduzeća te pokazuje određenu razinu konkurentnosti poduzeća. Kroz cjelokupno promatrano razdoblje, poduzeće Kraš d.d. Zagreb zaključno bilježi blagi porast poslovnih prihoda i prihoda od prodaje kao udjela u ukupnim prihodima. Isto vrijedi za poslovne rashode koji u zadnjoj godini imaju najveći udio u ukupnim rashodima. Zbog velikog pada neto dobiti u 2019. godini, posljedično profitna marža iznosi samo 1,50% što je najniža razina profitne marže u promatranom razdoblju. Kraš d.d. Zagreb na temelju horizontalne i vertikalne analize bilježi prosječno najlošije rezultate u zadnjoj promatranoj godini, što je uvijek loš ishod budući da je zadnja godina često i reprezentativna za donošenje budućih odluka, ne samo za poduzeće već i za ostale dionike.

4. ANALIZA FINANCIJSKIH POKAZATELJA

Analiza financijskih pokazatelja jest najčešći alat financijske analize. Korištenje ove metode u praksi posebno podrazumijeva, prije svega, poznavanje osnovnih teorijsko-metodoloških postavki na kojima je ova analiza izgrađena kao cjelovit sustav za analitičko ispitivanje financijskog i profitabilnog položaja poduzeća. Danas se na temelju masovne upotrebe u praksi i široko rasprostranjene literature s pravom može tvrditi da je ovo najvažnija i najobuhvatnija metoda financijske analize. Osnovne pretpostavke na kojima se temelji koncept analize financijskih omjera su sljedeće opće pretpostavke:

- ❖ Svaki od analiziranih omjera mora biti relevantan pokazatelj za procjenu financijskog stanja i profitabilnosti poslovanja.
- ❖ Količine oba elementa (brojnika i nazivnika) imaju istu važnost na utjecaj promatranog omjera, stoga je potrebno analizirati utjecaj oba elementa na veličinu dobivenog rezultata.
- ❖ Promatrani financijski omjeri ovise o veličini i promjeni ostalih stavki financijskih izvješća, sve stavke imaju međusobni i kompleksni utjecaj. U njihovoj interpretaciji potrebno je razmotriti navedenu međuovisnost.
- ❖ Odabrani financijski omjeri uvijek se prikazuju u obliku tabličnog pregleda u kojem se grupiraju u uže i šire homogene skupine pokazatelja, u skladu s ciljevima i zahtjevima analize.
- ❖ Kvantifikaciju dobivenih rezultata treba analizirati u odnosu na unaprijed zadane standarde, norme, kriterije i pravila kako bi se procijenilo u kojoj mjeri njihova veličina održava povoljne ili nepovoljne uvjete i tendencije. (Vesić, 2017:12)

Analiza omjera temelji se na određenim sastavnicama bilance i računa dobiti i gubitka, a izračunava se na temelju utvrđivanja i procjene financijskog stanja (likvidnosti, sigurnosti i aktivnosti) i profitabilnosti poslovanja tvrtke. Financijska analiza bavi se istraživanjem i kvantificiranjem funkcionalnih odnosa koji postoje između bilančnih pozicija, ravnoteže i financijskog uspjeha s ciljem davanja vjerodostojne procjene financijskog stanja i aktivnosti tvrtke. Unutar financijske analize sve se fizički definirane veličine pretvaraju u financijske, odnosno izražavaju se kao novčani iznosi. (Vesić, 2017:12)

U nastavku je nabrojana i objašnjena osnovna skupina pokazatelja koja se najčešće koristi u ekonomskoj literaturi analize financijskih izvješća te koja prema Belaku (2014) obuhvaća šest podjela:

1. Pokazatelji likvidnosti – prikazuju sposobnost poduzeća u podmirivanju kratkoročnih obveza.
2. Pokazatelji zaduženosti – prikazuju odnos financiranja iz tuđih izvora sredstava u odnosu na vlastite izvore.
3. Pokazatelji aktivnosti – prikazuje razinu efikasnosti poduzeća prilikom korištenja vlastitih resursa u poslovanju.
4. Pokazatelji ekonomičnosti (eng. economy ratios) – prikazuju odnos prihoda i rashoda, to jest pokazuju koliko se prihoda ostvaruje po jedinici rashoda.
5. Pokazatelji profitabilnosti (eng. profitability ratios) – prikazuju povrat uloženog kapitala i profitabilnost poduzeća.
6. Pokazatelji investiranja (eng. investment ratios) – prikazuje uspješnost ulaganja u redovne dionice poduzeća.

Pokazatelji likvidnosti se primjenjuju za određivanje sposobnosti poduzeća da otplati tekuće kratkoročne obveze, odnosno mjere likvidnu sposobnost poduzeća i njezinu sigurnosnu granicu izvršavanja kratkoročnih obveza uzimajući u obzir različite stavke kratkotrajne imovine. Sva imovina koja spada u kratkotrajnu imovinu je likvidna, odnosno ima mogućnost pretvorbe u novac. Bitno je naglasiti da svaka vrsta imovine unutar kratkotrajne imovine ima različitu razinu likvidnosti, odnosno određena imovina se može brže unovčiti u odnosu na ostalu imovinu. Najčešća tri glavna omjera likvidnosti su pokazatelji tekuće likvidnosti, ubrzane likvidnosti i trenutne likvidnosti. Navedeni omjeri uspoređuju različite dijelove kratkotrajne imovine sa kratkoročnim obvezama. (Frumusanu, 2012)

Pokazatelji zaduženosti prikazuju strukturu kapitala i načine kojima poduzeća financiraju vlastitu imovinu te pokazuju stupanj iskorištenosti financijskih sredstava koja su izvor posuđenih sredstava. Hayes (2021) navodi da poduzeća koja imaju visoku razinu pokazatelja zaduženosti dovode u pitanje vlastitu financijsku fleksibilnost i pronalazak novih investitora, te se suočavaju s rizikom bankrota. Analiziranje pokazatelja zaduženosti je važno jer se

poduzeća za financiranje vlastitog poslovanja oslanjaju na kombinaciju vlastitog kapitala i duga, a poznavanje iznosa duga poduzeća esencijalno je za procjenu mogućnosti otplate dugova pri dospelju. Bitno je naglasiti da zaduženost nije nepoželjna u svim situacijama. Pod uvjetom da je stupanj zaduženosti pod određenom kontrolom, a posuđena sredstva se iskorištavaju na efikasan način, zaduženost potencijalno dovodi do povećanja porasta na investirana sredstva. Radi kvalitetnijeg uočavanja pokazatelja zaduženosti potrebno je imati na umu poveznicu između pokazatelja zaduženosti i pokazatelja profitabilnosti.

Pokazatelji aktivnosti pokazuju koliko učinkovito poduzeće koristi vlastitu imovinu kako bi generiralo prihode i ostala novčana sredstva. Pokazatelji aktivnosti općenito mogu opisati iskorištenost bilo koje stavke dugotrajne ili kratkotrajne imovine koja daje u uvid procjenu efikasnosti upravljanja navedenom vrstom imovine, najčešće se zalihe analiziraju kao bitna stavka imovine za koju je važno da ima veliku razinu obrtaja, odnosno da se u što kraćem periodu pretvore u novčana sredstva, što je ključno za operativnu fluidnost i cjelokupno poslovanje. Pokazatelji zaduženosti se mogu nazvati i odnosi obrtaja ili koeficijenti obrtaja budući da prikazuju brzinu cirkulacije imovine. Uvidom u vrijednost pokazatelja obrtaja korisno je izračunati i prosječne dane vezivanja sredstava. Po općem pravilu bolje je da je koeficijent obrtaja bilo koje imovine što viši, to jest da je vrijeme vezivanja određene vrste imovine što manji. (Kenton, 2020)

Pokazatelji ekonomičnosti pokazuju odnos prihoda i rashoda poduzeća te prikazuju koliko se prihoda ostvaruje po jedinici rashoda. Ako vrijednost pokazatelja bilježi vrijednost manju od 1, to znači da poduzeće posluje s gubitkom. Najkorišteniji pokazatelji su ekonomičnost ukupnog poslovanja, ekonomičnost poslovnih aktivnosti, ekonomičnost prodaje, ekonomičnost financiranja i ekonomičnost izvanrednih aktivnosti. U brojniku se uvijek nalazi određena vrsta prihoda koja je predmet analize - redovni prihodi, prihodi od prodaje, poslovni prihodi, financijski prihodi, izvanredni prihodi i redovni prihodi. U nazivniku se nalazi ista vrsta rashoda odgovarajuća vrsti promatranog prihoda u brojniku. Poželjno je da pokazatelj ekonomičnosti bilježi što veću vrijednost. (Žager i sur., 2008:253)

Pokazatelji profitabilnosti prikazuju omjere koji povezuju profit s prihodima od prodaje ili investicijama. Budući da je ostvarivanje profita primarni cilj poslovanja, analiza profitabilnosti poslovanja određenog poduzeća podrazumijeva se kao najvažniji dio financijske analize. Drugim riječima, pokazatelji profitabilnosti pokazuju sposobnost poduzeća da ostvaruje određenu razinu dobiti u odnosu na prihode, imovinu ili kapital. Najkorištenija vrsta

pokazatelja profitabilnosti su bruto profitna marža, neto profitna marža, neto rentabilnost imovine, bruto rentabilnost imovine i rentabilnost vlastitog kapitala. (Hayes, 2021)

Pokazatelji investiranja se koriste za određivanje uspješnosti ulaganja u dionice promatranog poduzeća te radi izračunavanja, uz podatke iz financijskih izvještaja, potrebni je raspolagati s podacima o dionicama poduzeća, najčešće se radi o broju dionica društva u određenoj godini tržišnoj vrijednosti dionica. Najkorištenija vrsta pokazatelja investiranja su dobit po dionici, dividenda po dionici, ukupna profitabilnost dionice, dividendna profitabilnost dionice, omjer tržišne i knjigovodstvene vrijednosti dionice i stopa isplate dividendi koja pokazuje koliko često dioničari uživaju novčanu korist kao vlasnici dionica. Bitno je uočiti da zarada po dionici ne znači nužno da dioničari ostvaruju navedeni iznos kao vlasnici dionica, zato jer bitno izračunati stopu isplate dividendi kako bi se utvrdilo koliko često poduzeće isplaćuje dividende, a samim time se dobiva informacija i koliko često poduzeće reinvestira zaradu u vlastito poslovanje. (Žager i sur., 2008:256)

4.1. Analiza pokazatelja likvidnosti

Prilog br. 12 obuhvaća analizu pokazatelja likvidnosti poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine. U promatranom razdoblju pokazatelji tekuće, ubrzane i trenutne likvidnosti bilježe konstantni rast. Rast pokazatelja tekuće likvidnosti svake godine ukazuje na činjenicu da je poduzeće likvidno i da sa sigurnošću može podmiriti svoje kratkoročne obveze jer je vrijednost pokazatelja u svim godinama veća od 1. U zadnjoj promatranoj godini tekuća likvidnost bilježi vrijednost 2, što je pozitivan ishod. Kada bi poduzeće imalo preveliku tekuću likvidnost, to bi ukazivalo na neefikasno raspolaganje vlastitim sredstvima. Najveći porast tekuće likvidnosti bilježi se 2019. godine sa značajnim smanjenjem kratkoročnih obveza za 33% u odnosu na 2018. godinu.

Pokazatelj ubrzane likvidnosti je reprezentativniji pokazatelj jer iz kratkotrajne imovine izuzima zalihe kao nelikvidnu imovinu, no izuzimanjem zaliha pokazatelj ubrzane likvidnosti bilježi identičan način kretanja kao i kod pokazatelja tekuće likvidnosti. U 2019. godini koeficijent ubrzane likvidnosti bilježi 1,45 nakon konstantnog prosječnog povećanja od 16% od 2015. do 2019. godine.

Koeficijent trenutne likvidnosti koji od kratkotrajne imovine obuhvaća samo novac, bilježi isti trend kretanja kao i prethodni pokazatelji likvidnosti što potvrđuje prijašnje navode i ukazuje na odgovarajuću razinu likvidnosti poduzeća. Koeficijent financijske stabilnosti je u svim

godinama ispod 1 što je pozitivan znak jer ukazuje na to da poduzeće može financirati kapital i dugoročne obveze iz dugotrajne imovine. Neto obrtni kapital poduzeća raste svake promatrane godine što dodatno potvrđuje da poduzeće Kraš d.d. Zagreb ima odgovarajuću razinu likvidnosti.

4.2. Analiza pokazatelja zaduženosti

U prilogu br. 13 prikazana je analiza pokazatelja zaduženosti poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine. Koeficijent zaduživanja poduzeća Kraš d.d. Zagreb bilježi blagi rast do 2017. godini, a do 2019. godine bilježi blagi pad kada iznosi 0,36. Razlog smanjenja koeficijenta zaduženosti je posljedica smanjenja ukupnih obveza poduzeća kroz povećanje kapitala i rezervi iz godine u godinu. Budući da je poželjno da koeficijent zaduženosti ne bude veći od 0,5, može se konstatirati da Kraš d.d. Zagreb uspješno financira sve obveze iz ukupne imovine.

Koeficijent vlastitog financiranja u prosjeku bilježi blagi rast kroz cjelokupno promatrano razdoblje te u zadnjoj godini iznosi 0,64. Navedeno predstavlja pozitivan ishod budući da je poželjno za koeficijent vlastitog financiranja bude veći od 0,5. Dakle, poduzeće Kraš d.d. Zagreb većinski dio vlastite imovine financira iz vlastitih izvora.

Odnos duga i glavnice poduzeća Kraš d.d. Zagreb u promatranom razdoblju bilježi blagi pad te u 2019. godini iznosi 0,57. Navedeno znači da poduzeće uspješno može podmiriti vlastite obveze iz ukupnog kapitala jer su sve vrijednosti kroz promatrano razdoblje manje od 1.

Stupanj pokrića I pokazuje pokriće dugotrajne imovine iz temeljnog kapitala poduzeća te u promatranom razdoblju se konstantno povećava. U zadnjoj godini stupanj pokrića I prelazi vrijednost 100% te iznosi 101,19% zbog smanjenja dugotrajne imovine i istovremenog povećanja kapitala.

Stupanj pokrića II prikazuje pokriće dugotrajne imovine iz sume temeljnog kapitala i dugoročnih obveza. Svake promatrane godine se povećava uz izuzeće 2018. godine kada bilježi blagi pad, te u zadnjoj godini ima najveću vrijednost od 127,82%. Drugim riječima, budući da je stupanj pokrića II veći od 100%, navedeno znači da se dio kratkotrajne imovine poduzeća Kraš d.d. Zagreb dijelom financira iz dugoročnih obveza.

4.3. Analiza pokazatelja ekonomičnosti

U prilogu br. 14 prikazana je analiza pokazatelja ekonomičnosti poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine. Vidno je da ekonomičnost ukupnog poslovanja koja se mjeri kao odnos ukupnih prihoda i rashoda ima konstantnu vrijednost, blizu i iznad vrijednosti 1. Poduzeće je na granici profitabilnosti temeljem navedenog pokazatelja jer vrijednost manja od 1 ukazuje da poduzeće ne uspijeva pokriti rashode iz ukupnih prihoda. Poduzeće Kraš d.d. Zagreb treba težiti povećanju ekonomičnosti ukupnog poslovanja povećanjem prihoda ili smanjenjem rashoda.

Ekonomičnost poslovanja stavlja u odnos poslovne prihode i poslovne rashode radi utvrđivanja profitabilnosti primarne djelatnosti poduzeća. Ekonomičnost poslovanja bilježi slične vrijednosti i trend kretanja kao ekonomičnost ukupnog poslovanja, te iznosi nešto više od 1 u svakoj promatranoj godini. Samim time, poduzeće jedva podmiruje poslovne rashode iz poslovnih prihoda.

Ekonomičnost prodaje stavlja u odnos prihode od prodaje i troškove prodane robe. Od 2015. do 2018. godine ekonomičnost prodaje bilježi blage dvosmjerne oscilacije, no u 2019. godini raste gotovo za dvostruko te iznosi 65,04 što znači da su u zadnjoj godini poslovanja prihodi od prodaje 65 puta veći od troškova prodane robe, navedeno je uzrokovano padom troškova prodane robe u zadnjoj godini poslovanja. Poželjno je da navedeni pokazatelj bude što veći.

Ekonomičnost financiranja utvrđuje ekonomičnost financijskih aktivnosti stavljanjem u odnos financijske prihode i financijske rashode poduzeća. Unutar 2017. godine ekonomičnost financiranja bilježi veći pad te iznosi 0,17, zatim raste u 2018. godini. U 2019. godini ekonomičnost financiranja ponovno bilježi blagi pad te iznosi 0,48. Navedeno prikazuje da poduzeće Kraš d.d. Zagreb kada je riječ o financijskim aktivnostima ne može podmiriti ni polovinu financijskih rashoda iz financijskih prihoda.

4.4. Analiza pokazatelja aktivnosti

U prilogu br. 15 prikazana je analiza pokazatelja aktivnosti poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine. Koeficijent obrta ukupne imovine poduzeća Kraš d.d. Zagreb nema značajnih fluktuacija u promatranom razdoblju, od početka 2015. godine se vrlo blago povećava te u zadnjoj godini iznosi 0,9. Poželjno je da koeficijent obrta ukupne imovine

bude što veći jer ukazuje do koje granice poduzeće obrće vlastitu imovinu s obzirom na ukupne prihode. Koeficijent obrtaja ukupne imovine od 0,9 znači da u prosjeku na svaku kunu ukupne imovine, obrne se 90 lipa ukupnih prihoda.

Na isti način koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine utvrđuje koliko se obrću ukupni prihodi, no s obzirom na kratkotrajnu imovinu. U promatranom razdoblju koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine bilježi blago smanjenje, te u zadnjoj promatranoj godini blagi rast kada iznosi 1,85. Navedeno je kako se kratkotrajna imovina u zadnjoj godini obrnula 1,85 puta s obzirom na ukupne prihode, odnosno na svaku kunu kratkotrajne imovine poduzeće ostvaruje 1,85kn prihoda.

Koeficijent obrta potraživanja u cjelokupnom promatranom razdoblju bilježi blagi porast, što je poželjno za poslovanje jer potraživanja koja se sporo obrću loše utječu na likvidnost i efikasnost poslovanja. U 2019. godini koeficijent obrta potraživanja iznosi 3,62 što znači da je poduzeće Kraš d.d. Zagreb u 2019. godini 3,62 puta obrnulo potraživanja.

Trajanje naplate potraživanja pokazuje u kojem vremenskom periodu poduzeće naplaćuje vlastita potraživanja. Poželjno je da ovaj pokazatelj bude što manji jer to znači da poduzeće brže naplaćuje svoja potraživanja što je važno u svakom poslovanju. U promatranom razdoblju trajanje naplate potraživanja poduzeća Kraš d.d. Zagreb se konstantno smanjuje. U zadnjoj godini trajanje naplate potraživanja iznosi 100,71 dana. Navedeno znači da je 2019. godine Kraš d.d. Zagreb u 100,71 dana (zaokruženo na 111 dana) naplatio svoja potraživanja.

Koeficijent obrta zaliha poduzeća Kraš d.d. Zagreb prikazuje koliko se brzo obrću zalihe u godini dana. Poželjno je da ovaj koeficijent bude što veći što bi ukazivalo na veću brzinu obrtaja zaliha. U cjelokupnom promatranom razdoblju koeficijent obrtaja zaliha poduzeća Kraš d.d. Zagreb se smanjuju svake godine, osim 2018. godine kada bilježi blago povećanje. U 2019. godini koeficijent obrtaja zaliha iznosi 5,61 te su se zalihe u zadnjoj promatranoj godini obrnule 5,61 puta.

4.5. Analiza pokazatelja profitabilnosti

Prilog br. 16 obuhvaća analizu pokazatelja profitabilnosti poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine. Neto profitna marža poduzeća Kraš d.d. Zagreb se povećava svake godine, te u 2018. godini iznosi najviših 4,84%. To znači da na svakih 100 kn prihoda, poduzeće ostvaruje dobit od 4,84 kn. Zatim u 2019. godini profitna marža poduzeća Kraš se smanjuje za

više od trostruko zbog većeg pada neto dobiti što rezultira neto profitnoj marži od 1,50%. Potrebno je pronaći načine za povećanjem neto dobiti povećanjem prihoda ili smanjenjem rashoda kako bi se povećala neto profitna marža poduzeća.

Stopa povrata imovine ukazuje na uspješnost korištenja imovine radi generiranja neto dobiti. Izračunava se stavljanjem u odnos neto dobiti i ukupne imovine poduzeća. Stopa povrata imovine poduzeća Kraš d.d. Zagreb bilježi vrlo sličnu dinamiku i trend kretanja neto profitne marže, no stopa povrata imovine je nešto manja u svakoj godini usporedivši je s neto profitnom maržom. U zadnjoj godini stopa povrata imovine poduzeća Kraš d.d. Zagreb bilježi veliki pad te iznosi 1,35%. To znači da za svakih 100 kn vrijednosti ukupne imovine, poduzeće ostvaruje 1,35 kn neto dobiti. Navedeni pokazatelj bi trebao biti što veći jer pokazuje efikasnost imovine radi generiranja profita. Ako poduzeće ima vrlo nisku stopu povrata imovine, to može ukazivati na imovinu koja se ne upotrebljava dovoljno efikasno ili na vrlo niske razine neto dobiti.

Stopa povrata glavnice poduzeća Kraš d.d. Zagreb u promatranom periodu bilježi vrlo sličan trend kretanja kao i kod prethodna dva pokazatelja, no stopa povrata glavnice je najveća od svih pokazatelja profitabilnosti u promatranom razdoblju. Navedeno znači da se glavnica poduzeća koristi efikasno radi generiranja neto dobiti. U 2018. godini stopa povrata glavnice je iznosila 8,30% te u 2019. godini bilježi veliki pad nakon kojeg iznosi 2,59%. Navedeno znači da poduzeće Kraš d.d. Zagreb u 2019. godini za svakih 100 kn temeljnog kapitala ostvaruje 2,59 kn neto dobiti.

5. ULOGA FINANCIJSKE ANALIZE NA PROCES DONOŠENJA ODLUKA

U ovom poglavlju je opisana povezanost financijske analize i procesa donošenja odluka. Ujedno će biti opisane važnosti informacija koje utječu na donošenje odluka poduzeća te internih i eksternih dionika koji imaju utjecaj na poduzeće.

5.1. Povezanost financijske analize i procesa donošenja odluka

Jedna od važnih pretpostavki u procesu donošenja odluka i poboljšanju poslovanja je postojanje kvalitetnih informacija. Značajan udio ovih informacija dolazi iz računovodstvenih informacijskih sustava te iz financijskih izvještaja. Financijski izvještaji moraju pružiti realnu i objektivnu sliku aktualnog stanja poslovanja određenog poduzeća. U kontekstu razmatranja financijskih izvještaja u funkciji donošenja odluka važno je naglasiti da različiti korisnici financijskih izvješća moraju znati kako čitati i interpretirati sadržaj izvješća jer sadržaj financijskih izvještaja pruža čitav niz različitih instrumenata i postupaka analize cjelokupnog poslovanja radi boljeg razumijevanja samog poduzeća i njenih aktivnosti.

Dobro uspostavljen proces upravljanja i proces donošenja odluka na temelju financijskih izvještaja i financijskih informacija jedna je od najznačajnijih pretpostavki kvalitetnog poslovanja. Postupak donošenja odluka zahtijeva informacije - financijske i nefinancijske informacije kako bi se donjela obuhvatna odluka temeljena na svim vrstama podataka. Najvažnije financijske informacije potrebne u procesu donošenja poslovnih odluka potječu iz računovodstvenih podataka, time se može zaključiti da je računovodstvo uslužna funkcija upravljanju i donošenju odluka budući da u osnovi prikuplja, obrađuje i proučava izvorne podatke i pretvara ih u prikladne informacije koje služe procesu donošenja odluka. (Žager i Žager, 2006)

Radi poboljšanja prikaza financijskih informacija u kontekstu postupka donošenja odluka, nužno je analizirati financijska izvješća neovisno radi li se o samom managementu poduzeća ili raznih dionika koji su direktno ili indirektno povezani s poslovanjem poduzeća. S tog stajališta, analizu financijskih izvještaja opisuje se kao postupak u kojem se pretvaraju podaci iz financijskih izvještaja u korisne i relevantne informacije za mjerenje kvalitete poslovanja različitim analitičkim tehnikama te financijskim i statističkim analizama, što je vrlo važno u procesu donošenja odluka za svako poduzeće i dionika. Zbog navedenog je poznavanje

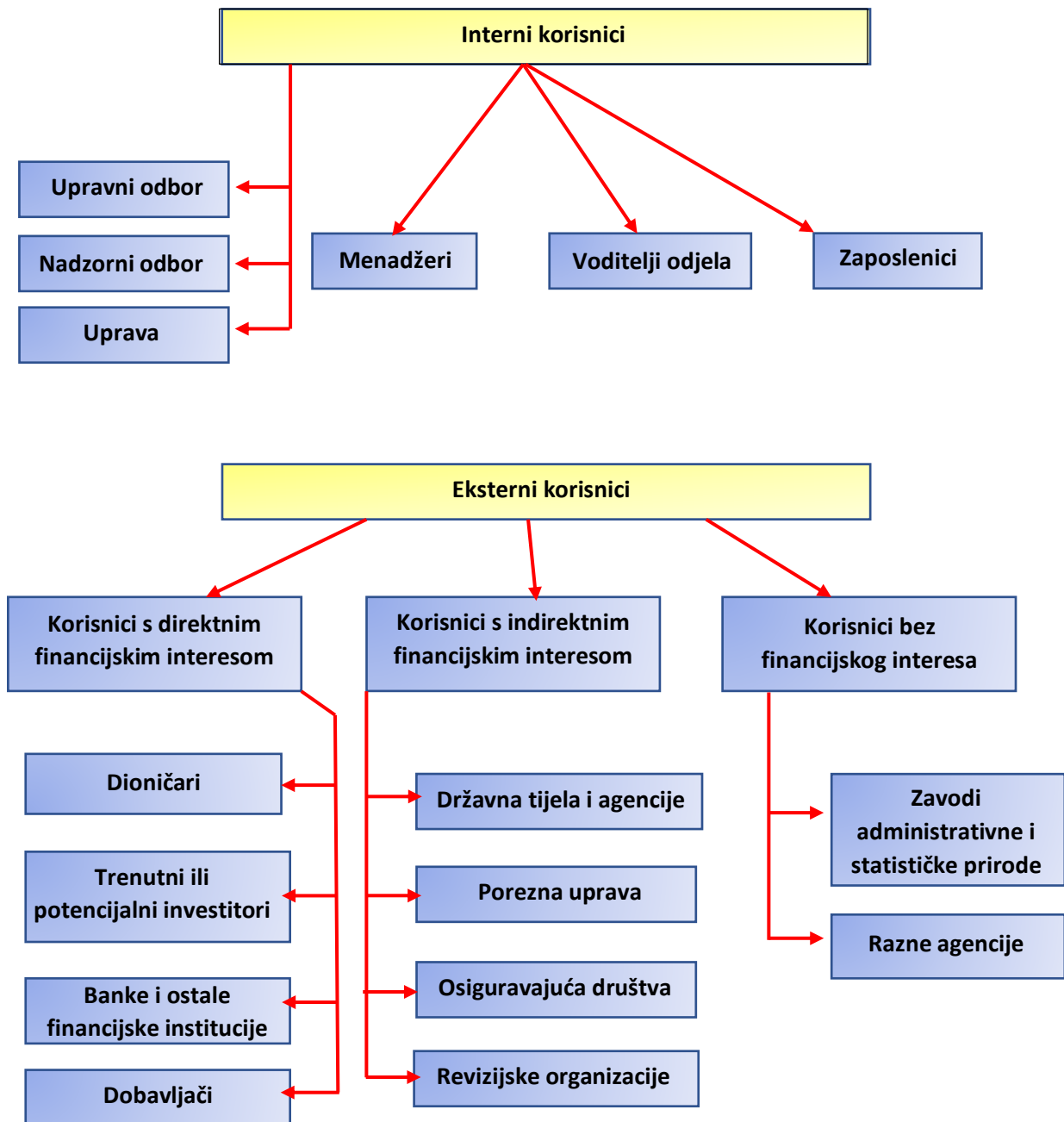
trenutne razine kvalitete poslovanja u vidu profitabilnosti, aktivnosti, likvidnosti i solventnosti vrlo značajno u vidu upravljanja poslovanjem i donošenjem daljnjih odluka na temelju provedene analize budući da svako poduzeće konstantno mora težiti ka osiguranju razvoja poslovanja i konstantnoj evaluaciji izvješća radi što bržeg reagiranja na potencijalne probleme u poslovanju. (Žager i Žager, 2006)

Financijska analiza odvija se prije procesa upravljanja i odlučivanja, odnosno prije procesa planiranja koji je komponenta procesa upravljanja. Koncept donošenja financijskih odluka Jalila (2013:57) definira kao: „čitav postupak poduzimanja raznih koraka, mjera i procesa koji osiguravaju nesmetan protok informacija i analiza kako bi se stvorile moguće alternative i postigao određeni cilj ili eliminirao određeni problem što znači da sam proces donošenja odluka uključuje optimalnu alternativu, odluku kojom se postiže učinkovitost i djelotvornost.“

Kvalitetna financijska analiza mora uzeti u obzir sve snage i slabosti poduzeća te zadaća financijske analize je prepoznati dobre karakteristike poduzeća kako bi se što efikasnije iskoristile navedene prednosti. Jednako je važno prepoznati nedostatke što je prije moguće kako bi se donjele ključne odluke radi implementiranja korektivnih mjera, samim time se može istaknuti da je management poduzeća najznačajniji korisnik analize financijskih izvještaja.

Kao što je već istaknuto, financijski izvještaji moraju zadovoljiti interese različitih korisnika navedenih izvještaja te svaki dionik na temelju raspoloživih informacija mora donositi odluke koje su u skladu s vlastitim subjektivnim ciljevima. Svi dionici imaju različite ciljeve i razloge provođenja financijske analize. Prema Baica i sur. (1999:479) korisnici izvješća mogu biti interni (unutarnji) i eksterni (vanjski), ujedno fizičke ili pravne osobe. Kako bi se obuhvatno objasnile poveznice financijske analize i procesa donošenja odluka svih korisnika izvješća, potrebno je navesti sve direktne i indirektno dionike koji predstavljaju korisnike financijskih izvještaja koji nužno moraju provoditi financijske analize poduzeća radi donošenja kvalitetnih odluka. Sljedeća slika prikazuje korisnike izvješća koji donose odluke pomoću financijske analize.

Slika 1. Korisnici financijskih izvještaja

Izvor: Dorađeno prema Osadchy i sur. (2018:343)

Iz prethodne slike je vidljivo da veliki broj subjekata čini široku skupinu fizičkih i pravnih osoba kao korisnika financijskih izvještaja od kojih većina imaju izravne ili neizravne financijske koristi stoga je svakom dioniku od velike važnosti vršiti kontinuiranu financijsku analizu iz subjektivnih razloga, što će podalje biti objašnjeno u sljedećim potpoglavljima.

Prvobitno će biti naglašena važnost donošenja odluka iz perspektive poduzeća, zatim iz perspektive pojedinih dionika ili korisnika financijskih izvještaja.

5.2. Informacije koje utječu na donošenje odluka dobavljača kao korisnika financijskih izvještaja

Dobavljači kao pravne osobe koje opskrbljuju poduzeća sirovinama, materijalima i robom, moraju provoditi provjeru mjera do kojih će određeno poduzeće moći izvršavati svoje financijske obveze. Dobavljači navedeno postižu najčešće analizirajući solventnost i likvidnost poduzeća, te druge podatke koji omogućuju procjenu usklađenosti s prijašnjim rokovima plaćanja. Dobavljači ujedno imaju potrebe znati koja je vjerojatnost za nastavak poslovanja poduzeća, obraćajući posebnu pozornost na razvojni potencijal poduzeća što bi u budućnosti moglo imati pozitivne posljedice na njihove aktivnosti i međusobnu suradnju. U bilješkama uz financijske izvještaje i temeljnim financijskim izvještajima nalaze informacije u vezi s poštivanjem ili kršenjem načela neograničenosti vremena u vidu izvršavanja plaćanja do propisanih rokova. (Luca, 2008)

Dobavljači često uzimaju u obzir tržišni udio poduzeća i razinu profitabilnosti poduzeća kako bi utvrdili razinu pregovaračke moći. Odnosno, poduzeće koje zauzima veći tržišni udio i ostvaruje odgovarajuću razinu profitabilnosti ima veću pregovaračku moć prilikom dogovaranja suradnje s dobavljačima. Dobavljači ujedno imaju potrebe znati razinu dugova i zaduživanje poduzeća kako bi utvrdili postoji li šansa da u budućnosti poduzeće ne može izvršiti svoje financijske obveze, pa tako i plaćanje dobavljačima za nabavu robe (Luca, 2008).

5.3. Informacije koje utječu na donošenje odluka kupaca

Kupci, poput ostalih korisnika, trebaju informacije iz financijskih izvještaja kako bi procijenili kontinuitet poslovanja i potencijal rasta poduzeća. Na taj način se evaluiraju rizici povezani s prodajom robe i kvalitete robe koje kupci kupuju. Može se reći da su kupci zainteresirani za sve informacije iz financijskih izvještaja koje su direktno ili indirektno vezane uz cijene proizvoda. To može obuhvaćati količinu primljenih kredita i zajmova poduzeća te razinu zaduženosti, vrijednost potraživanja od kupaca te vrijeme naplate potraživanja. Količina i vrsta informacija koje kupci uzimaju u obzir će ovisiti i o vrsti industrije unutar koje se poduzeće nalazi (Luca, 2008).

5.4. Informacije koje utječu na donošenje odluka kreditora

Banke i druge kreditne institucije predstavljaju zajmodavce koji radi sigurnog financiranja poduzeća prvenstveno moraju imati informacije o solventnosti poduzeća kako bi se utvrdila sposobnost svih poduzeća kao dužnika da na vrijeme otplaćuju zajmove i kamate. Kreditori zahtijevaju odobravanje zajma isključivo nakon prodobne i rigorozne analize financijskih podataka sadržanim u financijskim izvještajima.

Kreditore nužno izvršavaju analizu likvidnosti i profitabilnosti poduzeća radi utvrđivanja maksimalne količine kredita ili zajma kojeg je moguće odobriti. Ujedno navedeno služi u izračunavanju roka otplate kredita ili zajma s obzirom na odgovarajuću razinu rate ili anuiteta. Da bi se odredila sposobnost otplate zajmova, potrebno je procijeniti vrijednost imovine i obveza poduzeća s obzirom na njihovu likvidnu vrijednost. U te svrhe se pojedine vrijednosti imovine smanjuju, druge zanemaruju i vrijednosti obveza se povećavaju. Procjena zarade, odnosno kamata koju očekuju vjerovnici u skladu je s rizicima kreditnih operacija. Određivanje ovih rizika ujedno iziskuje da kreditore imaju u uvid općenito stanje poduzeća – kvaliteta proizvoda ili usluge, cijene, broj kupaca i dobavljača, itd. Jamstva potrebna za davanje kredita ili zajmova mogu se zahtijevati u različitim oblicima: stvarna jamstva za nekretnine (hipoteke), stvarna pokretna jamstva (zalog sa ili bez oduzimanja imovine), ustupanje potraživanja, garancije platnih instrumenata u bankarskom prometu i ovjerenih u korist dobavljača itd. Takve se informacije i daljnje informacije mogu dobiti izravno iz financijskih izvještaja kreditiranog poduzeća te navedene informacije će direktno utjecati na uvjete i mogućnosti odobravanja zajmova i kredita od strane kreditora (Luca, 2008).

5.5. Informacije koje utječu na donošenje odluka investitora i dioničara

Ulagači (dioničari, pridruženi partneri, investitori) kao davatelji kapitala, prvenstveno se tiču rizika ulaganja koje su obvezali ili ga namjeravaju angažirati te profitabilnosti koju proizvedu ili će proizvesti. U financijskoj teoriji smatra se da je rizik podijeljen u dva dijela: specifični rizik, koji ne ovisi o tržišnim kretanjima, te sustavni rizik, koji mjeri osjetljivost poduzeća na tržišne fluktuacije. Budući da financijski izvještaji ne pružaju izravnu procjenu za ovaj parametar, ulagači trebaju podatke koji će im pomoći za evaluaciju. Odnosno, dioničari i investitori radi točnije procjene odnosa rizika i povrata sredstava trebaju informacije poput: financijske profitabilnosti poduzeća (izračunava se kao odnos između financijskog rezultata i kapitala), zarada po dionici (omjer između neto rezultata i broja dionica), dividenda po dionici

(omjer između vrijednosti dividende i broja dionica), omjer cijene i zarade (izračunava se kao omjer između prosječne cijene dionica i neto zarade po dionici), omjera kapitalizacije dobiti i tako dalje. Drugim riječima, investitore i dioničare zanima sposobnost poduzeća da ostvari buduću zaradu i poveća svoje bogatstvo, uzimajući u obzir novčane tokove koji imaju opipljivu zastupljenost i manju neto korist, koja ne odražava uvijek stvarno bogaćenje poduzeća. Zaključno, informacije pružene u izvještaju o novčanim tokovima važnije su za investitore od onih ponuđenih u računu dobiti i gubitka. Čak se smatra da su vlasnici (dioničari i pridruženi korisnici) privilegirani korisnici, no ciljajući kroz stvarni sadržaj financijskih izvještaja, prvenstveno zadovoljavajući njihove potrebe za informacijama, može se potvrditi da oni nisu homogena grupa i stoga neće biti zadovoljeni na isti način. Dakle, oni koji imaju povlaštene dionice i koji drže obične dionice nemaju iste potrebe niti isto ponašanje. Budući da povlaštene dionice daju pravo na fiksnu stopu dividende, njihovi su vlasnici više zainteresirani za sigurnost dobiti (njihova zarada tj. dividenda je fiksna stopa bez obzira na razinu dobiti) nego za povećanje poslovanja (rast će koristiti samo običnim dioničarima) Uz to, većinski i manjinski dioničari nemaju uvijek jednaku moć nametanja svojih zahtjeva. Također, ulagači se razlikuju u pogledu sposobnosti tumačenja informacija, pa se stoga potražnja profesionalnih ulagača razlikuje od potražnje neprofesionalnih ulagača. Ovo su samo neki primjeri koji pokazuju da će heterogenost ulagača dovesti do heterogenog zahtjeva za raznim informacijama (Malciu, 1998:19).

5.6. Informacije koje utječu na donošenje odluka države i raznih agencija

Vlade i njihove agencije imaju dvojaku ulogu, s jedne strane predstavljaju regulatore računovodstva, a s druge strane su korisnici podataka sadržanih u financijskim izvještajima. Kao jamac općeg interesa, država je izravno ili neizravno uključena u regulaciju računovodstva kako bi korisnicima pružila kvalitetu objavljenih informacija i umanjila informacijsku asimetriju koja postoji između različitih kategorija korisnika. Vlade se mogu dogovoriti da u financijskim izvještajima budu predstavljene druge informacije osim onih koje postoje ili dodatne informacije za svoje potrebe, ali da utječu na financijske izvještaje na način koji zadovoljava potrebe drugih korisnika. Kao primarni korisnik, državi su potrebne informacije prvenstveno iz financijskih i pravnih razloga, kako bi utvrdila izračun osnovice za porez i pratila kako ih porezni obveznici plaćaju na vrijeme. Financijsko zakonodavstvo koje se primjenjuje u računovodstvu temelji se na informacijama koje pruža računovodstvo jer financijski rezultat ovisi o računovodstvenom rezultatu. Izvještaj o financijskom položaju,

odnosno bilanca pomaže u kontroli od strane vlasti nad plaćanjem obveza poduzeća na vrijeme i sprječavanjem utaje poreza i ostalih davanja. Osim navedenih razloga, državi su potrebne informacije iz financijskih izvještaja kako bi procijenila različite zahtjeve u vezi s ponudom bespovratnih sredstava ili zajmova, upravljala nacionalnim računovodstvom, pripremala statističke podatke na makroekonomskoj razini i izvršavala ekonomske prognoze. (Feleagă i Ionașcu, 1998:54).

5.7. Donošenje odluka eksternih dionika temeljem financijske analize Kraša d.d. Zagreb

Eksterni dionici koriste informacije iz financijske analize u donošenju odluka vezanih za određeno poduzeće. Temeljem provedene financijske analize poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine, u nastavku je opisano na koji način dobiveni rezultati mogu utjecati na donošenje odluka eksternih dionika.

U 2019. godini kao zadnjoj promatranoj godini financijske analize, zabilježen je značajan pad neto dobiti Kraša, na što je primarno utjecalo povećanje poslovnih rashoda i smanjenje financijskih prihoda poduzeća. Dionici koji imaju direktan financijski interes (dioničari, investitori, dobavljači, banke i financijske institucije) će negativno reagirati u donošenju odluka temeljem pada neto dobiti Kraša. Na primjer, dioničari mogu očekivati nižu dividendu, odnosno profitabilnost dionice što može utjecati na odluku prodaje dionica. Budući da su 2019. godine braća Pivac d.o.o. preuzeli većinski udio poduzeća Kraš d.d. Zagreb, te je iste godine uočen pad neto dobiti, banke i financijske institucije mogu dovesti u pitanje odobravanje povoljnijih uvjeta kreditiranja.

Na donošenje odluka dioničara i investitora značajno će utjecati pokazatelji profitabilnosti, koji su u slučaju poduzeća Kraš d.d. Zagreb vrlo niski u zadnjoj promatranoj godini. Profitna marža, stopa povrata kapitala i imovine u 2019. godini bilježe veliki pad što je neatraktivno za dioničare i investitore jer njihova financijska korist, odnosno zarada izravno ovisi o profitabilnosti poduzeća, za razliku od banaka i dobavljača, njihova zarada dolazi u obliku naplate vlastitih proizvoda ili usluga, što je manje ovisno o profitabilnosti poduzeća.

Dobavljači i financijske institucije će više pozornosti usmjeriti prema pokazateljima likvidnosti i proučavanju izvještaja o novčanom toku radi utvrđivanja uspješnosti poduzeća u podmirivanju vlastitih kratkoročnih obveza. Izvještaj o novčanom toku pruža detaljniji prikaz o razini novčanog toka poduzeća. Ako poduzeće nema odgovarajuću razinu neto novčanog

toka, to znači da neće biti u mogućnosti podmirivati nadolazeće obveze, što za banke i dobavljače negativno utječe u donošenju odluka povoljne suradnje. Kraš d.d. Zagreb u 2019. godini bilježi značajan pad neto novčanog toka što u negativnom smislu najviše utječe na dobavljače i banke koji mogu dovesti u pitanje nemogućnost Kraša u podmirivanju vlastitih obveza.

Uvidom u pokazatelje likvidnosti i zaduženosti može se utvrditi da unatoč padu neto dobiti, Kraš uspješno podmiruje kratkoročne i dugoročne obveze u zadnjoj promatranom godini, kao i u cjelokupnom promatranom razdoblju. Shodno tome, Kraš d.d. Zagreb još uvijek zadržava povoljne i nesmetane uvjete poslovanja s dobavljačima te bankama i ostalim financijskim institucijama. To pokazuje da eksterni korisnici ne donose odluke isključivo temeljene na kretanju neto dobiti, već temelje odluke na sveobuhvatnoj financijskoj analizi koja otkriva likvidnost, zaduženost, efikasnost i profitabilnost poslovanja.

6. ZAKLJUČAK

Promatrano poduzeće ovog završnog rada je Kraš d.d. Zagreb. U radu su analizirana financijska izvješća uz pomoć horizontalne i vertikalne analize te analizom financijskih pokazatelja. Horizontalna analiza poduzeća pokazuje da Kraš d.d. Zagreb u zadnjoj promatranoj godini bilježi smanjenje dugotrajne i kratkotrajne imovine zbog zaduženja. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka prikazuje da neto dobit poduzeća Kraš d.d. Zagreb u zadnjoj promatranoj godini ima smanjena za preko 60% u odnosu na prethodnu godinu poslovanja, što za sve dionike, posebice za dioničare i investitore, predstavlja loš znak i ugrožava financijske projekcije budućih godina poslovanja poduzeća. Analizom financijskih pokazatelja utvrđuje se da je poduzeće Kraš d.d. Zagreb sve likvidnije u promatranom periodu, što znači da ni u kojem trenutku nema opasnosti od nepodmirivanja kratkoročnih obveza poduzeća. Unutar promatranog razdoblja vidno je da pokazatelji aktivnosti poduzeće Kraš d.d. Zagreb efikasno upravljaju vlastitom imovinom, odnosno bilježi zadovoljavajuću razinu brzine obrtaja različitih stavki izvještaja. Provođenjem financijske analize poduzeća moguće je donositi kvalitetnije i pouzdanije odluke, kako za samo poduzeće tako i za sve ostale dionike.

Skupine različitih internih i eksternih dionika imaju višestrukih razloga da budu zainteresirani za uvid i analiziranje financijskih izvještaja određenog poduzeća. Dionici analiziraju financijska izvješća i za njihovo kontinuirano praćenje imaju zainteresiranost zbog osobne koristi te radi utvrđivanja kako poduzeće utječe na druge dionike. Financijska izvješća su važna za sve dionike jer na temelju njih mogu odlučiti je li korisno biti povezan s određenim poduzećem. Proučavanje financijskih izvještaja omogućuje otkrivanje tajni uspješnog i djelotvornog poslovanja promatranog poduzeća, kao i razloge neuspjeha i nesolventnosti. Štoviše, pomaže identificirati čimbenike koji negativno utječu na uspješnost poduzeća.

Na primjeru financijske analize poduzeća Kraš d.d. Zagreb prikazana je povezanost eksternih dionika u donošenju odluka temeljenih na podacima iz financijskih izvještaja i financijskih pokazatelja. Kraš d.d. Zagreb u zadnjoj promatranoj godini temeljem rasta poslovnih rashoda te prodaje većinskog udjela dionica braći Pivac d.o.o., bilježi pad neto dobiti. Poduzeće Kraš d.d. Zagreb u promatranom razdoblju ostvaruje odgovarajuću razinu pokazatelja likvidnosti i zaduženosti, što istovremeno potvrđuje likvidnost i solventnost poduzeća, navedeni podaci će biti od velike važnosti prilikom donošenja odluka sadašnjih i potencijalnih investitora, a posebice za dobavljače te banke i financijske institucije jer time procjenjuju sigurnost poslovanja i naplate vlastitih proizvoda i usluga.

LITERATURA

- Aleksić, M., Gligorić, B. (2015). *Osnove računovodstva*. Aperion, Banjaluka.
- Andrews, C. (2011). *Back To Basics: Teaching The Statement Of Cash Flows*. Researchgate. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/298434135_Back_To_Basics_Teaching_The_Statement_Of_Cash_Flows (06.03.2021.)
- Al-Naimi, A., Tamimi, F. (2009). *Advanced Financial Management*, Jordan: Dar Al Yazouri.
- Belak, V. (2014). *Analiza poslovne uspješnosti*, Zagreb, RRIF
- Bolfek, B., Stanić, M. i Tokić, M. (2011). Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja. *Oeconomica Jadertina*, Sveučilište u Zadru: Odjel za ekonomiju, Zadar, 76-86.
- Chiha, K. (2009). *Finance Dentreprise approche strategique*. Houma edition, Algeria.
- Dečman, N. (2012). *Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj*. Ekonomski pregled, Hrvatsko društvo ekonomista, Zagreb, 446-467.
- Frumusanu, N. (2012). *Cash and Liquidity/Liquidity and Liquidity Ratio*. Researchgate. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/272830186_Cash_and_LiquidityLiquidity_and_Liquidity_Ratio (08.03.2021.)
- Hanafi, A. (2005). *Fundamentals of Finance and Financial Management*. Alexandria: University House.
- Hayes, A. (2020). *Leverage ratio definition*. Investopedia. Dostupno na: <https://www.investopedia.com/terms/l/leverageratio.asp> (05.03.2021.)
- Jahić, M. (2017). *Financijsko računovodstvo*, Grude.
- Jalila, Ben Lamb (2009). *The role of financial information in evaluating the financial performance of the institution and making decisions*, Faculty of Economic, Commercial and Management Sciences, University of Bouguerra, Boumerdes, Algeria.
- Luca, M. (2008). Regarding the users of financial statements and their information needs. *Studies and Scientific Researches. Economics Edition*, (13), pp.49-55.

Malciu, L. (1998). *Cererea și oferta de informații contabile*. Ed. Economică, București.

Osadchy E., Akhmetshin E., Amirova F., Bochkareva T., Gazizyanova Y., Yumashev A. (2018). *Financial Statements of a Company as an Information Base for Decision-Making in a Transforming Economy*. European Research Studies Journal. Dostupno na: https://www.ersj.eu/dmdocuments/26.OSADCHY_ET_AL_XXI_2_18.pdf (08.03.2021.)

Ravinder, D., Muskula, A. (2013). *Financial analysis – A Study*. IOSR Journal of Economics and Finance (IOSR-JEF) e-ISSN: 2321-5933, p-ISSN: 2321-5925. Volume 2, Issue 3.

Suryanto, T., Thalassinou, I.E. 2017. *Cultural ethics and consequences in whistle-blowing among professional accountants: An empirical analysis*. Journal of Applied Economic Sciences, 12(6), 725.

Vesić, B. (2017). *The importance of financial analysis for business decision making*. ResearchGate. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/326507701_The_importance_of_financial_analysis_for_business_decision_making (02.03.2021.)

Vukoja, B., 2018. Analiza financijskih pokazatelja i odlučivanje u poduzeću. *Tranzicija*, 20(41), pp.105-115.

Žager, K. i Žager, L. (2006). *“The Role of Financial Information in Decision Making Process*. LLC “Consulting Publishing Company “Business Perspectives”

Žager, K., Sačec, I., Sever, S., Žager, L. (2008). Analiza financijskih izvještaja. Masmedia, Zagreb.

Žager, K., Sačec Mamić, I., Sever Mališ, S., Ježovita, A., Žager, L. (2017) Analiza financijskih izvještaja. Zagreb : Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.

POPIS SLIKA

Slika 1. Korisnici financijskih izvještaja.....	35
---	----

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Dinamika kretanja aktive poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine.....	4
--	---

Grafikon 2. Dinamika kretanja pasive poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine.....	5
--	---

Grafikon 3. Dinamika kretanja prihoda i rashoda poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine.....	7
---	---

Grafikon 4. Dinamika kretanja neto dobiti poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine.....	8
---	---

Grafikon 5. Dinamika kretanja neto novčanog toka poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine.....	10
--	----

POPIS PRILOGA

Prilog 1. Aktiva bilance poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine

BILANCA

GODINE

AKTIVA	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Dugotrajna imovina					
Nekretnine, postrojenja i oprema	562.519.000	551.752.000	501.268.000	469.795.000	483.755.000
Nematerijalna imovina	827.000	523.000	1.188.000	1.335.000	1.384.000
Ulaganje u nekretnine	21.464.000	21.297.000	30.753.000	35.366.000	76.654.000
Biološka imovina	3.995.000	3.609.000	3.077.000	3.082.000	2.329.000
Financijska imovina	71.051.000	87.975.000	100.926.000	83.713.000	11.891.000
Zajmovi i potraživanja*	-	-	-	63.717.000	14.881.000
Odgodena porezna imovina	2.913.000	2.626.000	1.800.000	1.619.000	1.533.000
Ukupna dugotrajna imovina	662.769.000	667.782.000	639.012.000	658.627.000	592.427.000
Kratkotrajna imovina					
Zalihe	148.523.000	151.176.000	158.838.000	150.376.000	182.218.000
Biološka imovina	990.000	383.000	722.000	168.000	0
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	316.386.000	316.732.000	300.776.000	290.810.000	281.904.000
Financijska imovina	20.420.000	14.103.000	15.386.000	68.141.000	9.941.000
Novac	36.673.000	54.619.000	84.679.000	109.888.000	83.101.000

Plaćeni troškovi budućeg razdoblja I odgođeni prihodi	11.927.000	5.562.000	2.247.000	1.636.000	573.588
Ukupna kratkotrajna imovina	534.919.000	542.575.000	562.648.000	621.019.000	557.737.588
Ukupna aktiva	1.197.688.000	1.210.357.000	1.201.660.000	1.279.646.000	1.150.164.588

Izvor: izrada autora prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Dostupno
na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (02.04.2021.)

Prilog 2. Pasiva bilance poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine

BILANCA

GODINE

PASIVA	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Kapital					
Upisani kapital	549.448.000	549.448.000	549.448.000	599.448.000	599.448.000
Kapitalne rezerve	-19.882.000	-13.913.000	-15.041.000	-15.509.000	-16.382.000
Rezerve iz dobiti	28.290.000	11.852.000	29.728.000	29.907.000	32.113.000
Revalorizacijske rezerve	-1.150.000	-4.486.000	-2.075.000	-3.049.000	11.689.000
Zadržana dobit	37.024.000	44.939.000	32.663.000	47.040.000	71.017.000
Dobit tekuće godine	13.952.000	24.565.000	30.073.000	49.713.000	14.319.000
Manjinski udjeli	21.212.000	22.291.000	19.262.000	20.549.000	20.784.000
Ukupni kapital	628.894.000	634.696.000	644.058.000	728.099.000	732.988.000
Dugoročne obveze					
Obveze prema bankama i drugim fin. institucijama	156.829.000	177.962.000	164.927.000	164.169.000	147.423.000
Ostale dugoročne obveze	2.243.000	1.862.000	1.492.000	1.139.000	956.000
Odgođena porezna obveza	7.338.000	6.546.000	8.535.000	7.325.000	9.397.000
Dugoročne ukupne obveze	166.410.000	186.370.000	174.954.000	172.633.000	157.776.000

Kratkoročne obveze					
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	180.935.000	152.841.000	168.490.000	167.085.000	146.357.000
Obveze prema bankama i drugim fin. institucijama	205.734.000	215.692.000	203.098.000	205.590.000	104.870.000
Odgodeno plaćanje troškova I budući prihodi	6.765.000	11.146.000	6.098.000	6.239.000	8.173.588
Kratkoročne ukupne obveze	402.384.000	389.291.000	380.167.000	378.914.000	259.400.588
Ukupna pasiva	1.197.688.000	1.210.357.000	1.201.660.000	1.279.646.000	1.150.164.588

Izvor: izrada autora prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (02.04.2021.)

Pozicija	GODINE				
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Poslovni prihodi					
Prihodi od prodaje	1.002.693.000	1.008.737.000	1.023.704.000	1.014.276.000	1.021.658.000
Ostali poslovni prihodi	20.968.000	10.176.000	10.601.000	7.837.000	9.285.000
Ukupni poslovni prihodi	1.023.661.000	1.018.913.000	1.034.305.000	1.022.113.000	1.030.943.000
Poslovni rashodi					
Promjene zaliha u proizvodnji i gotovih proizvoda	4.015.000	3.583.000	9.004.000	-11.566.000	349.000
Troškovi sirovina i materijala	-485.606.000	-453.100.000	-452.513.000	-415.410.000	-432.038.000
Troškovi prodane robe	-28.670.000	-42.410.000	-40.449.000	-27.883.000	-15.707.000
Ostali vanjski troškovi	-135.113.000	-128.234.000	-121.018.000	-120.189.000	-127.091.000
Troškovi osoblja	-254.817.000	-259.375.000	-271.035.000	-284.843.000	-297.586.000
Amortizacija	-46.253.000	-47.825.000	-49.932.000	-48.828.000	-49.509.000
Vrijednosno usklađenje	-999.000	-775.000	-1.247.000	-2.353.000	-30.990.000
Ostali troškovi poslovanja	-48.846.000	-49.276.000	-52.782.000	-47.258.000	-56.030.000
Ukupni poslovni rashodi	-996.289.000	-977.412.000	-980.211.000	-958.330.000	-1.008.604.000

Financijski prihodi	5.331.000	5.946.000	2.847.000	5.446.000	2.566.000
Financijski rashodi	-13.439.000	-14.740.000	-16.999.000	-7.863.000	-5.323.000
Financijska aktivnost ukupno	-8.108.000	-8.794.000	-14.152.000	-2.417.000	-2.757.000
Ukupni prihodi	1.028.992.000	1.024.859.000	1.037.152.000	1.027.559.000	1.033.509.000
Ukupni rashodi	-1.009.728.000	-992.152.000	-997.210.000	-966.193.000	-1.013.927.000
Bruto dobit	19.264.000	32.707.000	39.942.000	61.366.000	19.583.000
Porez na dobit	-4.442.000	-7.063.000	-8.948.000	-11.628.000	-4.028.000
Dobit tekuće godine	14.822.000	25.644.000	30.994.000	49.738.000	15.554.000

Prilog 3. Račun dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d. Zagreb od 2015. do 2019. godine

Izvor: izrada autora prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (02.04.2021.)

Prilog 4. Izvještaj o novčanom toku poduzeća Kraš d.d. Zagreb 2015.-2019. godine

Pozicija	GODINE				
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Novčani tijek poslovnih aktivnosti					
Bruto dobit	19.264.000	32.707.000	39.942.000	62.572.000	19.583.000
Amortizacija	46.253.000	47.825.000	49.932.000	48.828.000	49.509.000
Povećanje/smanjenje zaliha	-17.244.000	-2.046.000	-8.950.000	-1.581.000	-31.843.000
Povećanje/smanjenje potraživanja od kupaca	-4.606.000	6.579.000	40.032.000	-20.426.000	-20.565.000
Povećanje/smanjenje kratkoročnih obveza	-1.742.000	-1.742.000	-3.327.000	-1.759.000	1.419.000
Ostalo povećanje/smanjenje novčanog toka	-21.034.000	-17.748.000	-33.059.000	-36.020.000	-2.016.000
Ukupan novčani tok poslovnih aktivnosti	20.891.000	65.575.000	84.570.000	51.614.000	16.087.000
Novčani tijek investicijskih aktivnosti					
Povećanje/smanjenje materijalne/nematerijalne imovine	-62.694.000	-38.594.000	-17.946.000	-19.661.000	-67.416.000
Ostala investicijska povećanja/smanjenja	16.073.000	8.681.000	564.000	17.820.000	105.474.000
Ukupan novčani tijek investicijskih aktivnosti	-46.621.000	-29.913.000	-17.382.000	-1.841.000	38.058.000
Novčani tijek financijskih aktivnosti					
Povećanje/smanjenje kupoprodaje dionica	-4.901.000	-48.433.000	142.847.000	102.059.000	759.000
Povećanje/smanjenje od zajmova i kredita	35.838.000	30.738.000	-177.110.000	-124.352.000	-66.990.000
Povećanje/smanjenje u isplati dividende	-13.251.000	-22.000	-10.201.000	-2.826.000	-14.701.000
Ukupan novčani tijek financijskih aktivnosti	17.686.000	-17.717.000	-37.128.000	-24.564.000	-80.932.000
Neto novčani tok	-8.044.000	17.946.000	30.060.000	25.209.000	-26.786.000
Novac na početku godine	44.717.000	36.673.000	54.619.000	84.679.000	109.888.000
Novac na kraju godine	36.673.000	54.619.000	84.679.000	109.888.000	83.101.000
Ukupno povećanje/smanjenje novca	-8.044.000	17.946.000	30.060.000	25.209.000	-26.786.000

Izvor: izrada autora prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (02.04.2021.)

**Prilog 5. Izvještaj o novčanom toku poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015. do
2019. godine**

Pozicija	GODINE				
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Upisani kapital	549.448.000	549.448.000	549.448.000	599.448.000	599.448.000
Kapitalne rezerve	-19.882.000	-13.913.000	-15.041.000	-15.509.000	-16.382.000
Trezorske dionice	-28.024.000	-50.826.000	-37.418.000	-39.346.000	-37.854.000
Rezerve iz dobit	56.314.000	62.678.000	67.146.000	69.253.000	69.967.000
Revalorizacijske rezerve	-1.150.000	-4.486.000	-2.075.000	-3.049.000	11.689.000
Zadržana dobit	37.024.000	44.939.000	32.663.000	47.040.000	71.017.000
Dobit tekuće godine	13.952.000	24.565.000	30.073.000	49.713.000	14.319.000
UKUPNO	607.682.000	612.405.000	624.796.000	707.550.000	712.204.000

Izvor: izrada autora prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (05.04.2021.)

Prilog 6. Horizontalna analiza aktive poduzeća Kraš d.d. u periodu od 2015.-2019. godine

BILANCA

GODINE

AKTIVA	2015./2016.	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.
Dugotrajna imovina				
Nekretnine, postrojenja i oprema	-1,91%	-9,15%	-6,28%	2,97%
Nematerijalna imovina	-36,76%	127,15%	12,37%	3,67%
Ulaganje u nekretnine	-0,78%	44,40%	15,00%	116,74%
Biološka imovina	-1,91%	-14,74%	0,16%	-24,43%
Financijska imovina	23,82%	14,72%	-17,06%	-85,80%
Zajmovi i potraživanja*	-	-	-	-76,65%
Odgođena porezna imovina	-9,85%	-31,45%	-10,06%	-5,31%
Ukupna dugotrajna imovina	0,76%	-4,31%	3,07%	-10,05%
Kratkotrajna imovina				
Zalihe	1,79%	5,07%	-5,33%	21,17%
Biološka imovina	-61,31%	88,51%	-76,73%	-100,00%
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	0,11%	-5,04%	-3,31%	-3,06%
Financijska imovina	48,94%	9,10%	342,88%	-85,41%
Novac	-32,86%	55,04%	29,77%	-24,38%
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i odgođeni prihodi	-53,37%	-59,60%	-27,19%	-64,94%
Ukupna kratkotrajna imovina	1,43%	3,70%	10,37%	-10,19%
Ukupna aktiva	1,06%	-0,72%	0,16%	-10,12%

Izvor: izrada autora prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (10.04.2021.)

**Prilog 7. Horizontalna analiza pasive poduzeća Kraš d.d. Zagreb u periodu od 2015.-
2019. godine**

BILANCA	GODINE			
PASIVA	2015./2016.	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.
Kapital				
Upisani kapital	0%	0%	9,10%	0%
Kapitalne rezerve	-30,02%	8,11%	3,11%	5,63%
Rezerve iz dobiti	-58,11%	150,83%	0,60%	7,38%
Revalorizacijske rezerve	290,09%	-53,74%	46,94%	-483,37%
Zadržana dobit	21,38%	-27,32%	44,02%	50,97%
Dobit tekuće godine	76,07%	22,42%	65,31%	-71,20%
Manjinski udjeli	5,09%	-13,59%	6,68%	1,14%
Ukupni kapital	0,92%	1,48%	13,05%	0,67%
Dugoročne obveze				
Obveze prema bankama i drugim fin. institucijama	13,48%	-7,32%	-0,46%	-10,20%
Ostale dugoročne obveze	-16,99%	-19,87%	-23,66%	-16,07%
Odgođena porezna obveza	-10,79%	30,38%	-14,18%	28,29%
Dugoročne ukupne obveze	11,99%	6,13%	-1,33%	-8,61%
Kratkoročne obveze				
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	-15,53%	10,24%	-0,83%	-12,41%
Obveze prema bankama i drugim fin. institucijama	4,84%	-5,84%	1,23%	-48,99%
Odgođeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja	64,76%	-45,29%	2,31%	31,01%
Kratkoročne ukupne obveze	-3,25%	-2,34%	-0,33%	-31,54%
Ukupna pasiva	1,06%	-0,72%	0,16%	-10,12%

Izvor: izrada autora prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (10.04.2021.)

Prilog 8. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka Kraš d.d. Zagreb 2015.- 2019.

Pozicija	GODINE			
	2015./2016.	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.
Poslovni prihodi				
Prihodi od prodaje	0,60%	1,48%	-0,92%	0,73%
Ostali poslovni prihodi	-51,47	4,18%	-26,07%	18,48%
Ukupni poslovni prihodi	-0,46%	1,51%	-1,18%	0,86%
Poslovni rashodi				
Promjene zaliha u proizvodnji i gotovih proizvoda	-10,76%	151,30%	-228,45%	-103,02%
Troškovi sirovina i materijala	-6,69%	-0,13%	-8,20%	4%
Troškovi prodane robe	47,92%	-4,62%	-31,07%	-43,67%
Ostali vanjski troškovi	-5,09%	-5,63%	-0,69%	5,74%
Troškovi osoblja	1,79%	4,50%	5,09%	4,47%
Amortizacija	3,40%	4,41%	-2,21%	1,39%
Vrijednosno usklađenje	-22,42%	60,90%	88,69%	1217,04%
Ostali troškovi poslovanja	0,88%	7,12%	-10,47%	18,56%
Ukupni poslovni rashodi	-1,89%	0,29%	-2,23%	5,25%
Financijski prihodi	11,54%	-52,12%	91,29%	-52,88%
Financijski rashodi	9,68%	15,33%	-53,74%	-32,30%
Financijska aktivnost ukupno	8,46%	60,93%	-82,92%	14,07%
Ukupni prihodi	-0,40%	1,20%	-0,92%	0,58%
Ukupni rashodi	-1,74%	0,51%	-3,11%	4,39%
Bruto dobit	69,78%	22,12%	53,64%	-68,09%
Porez na dobit	59,00%	26,69%	29,95%	-65,36%
Dobit tekuće godine	73,01%	20,86%	60,48%	-68,73%

Izvor: izrada autora prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (10.04.2021.)

Prilog 9. Vertikalna analiza aktive poduzeća Kraš d.d. Zagreb od 2015. do 2019. godine

BILANCA	GODINE				
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
AKTIVA					
Dugotrajna imovina					
Nekretnine, postrojenja i oprema	46,97%	45,59%	41,71%	36,71%	42,06%
Nematerijalna imovina	0,07%	0,04%	0,10%	0,10%	0,12%
Ulaganje u nekretnine	1,79%	1,76%	2,56%	2,76%	6,66%
Biološka imovina	0,33%	0,30%	0,26%	0,24%	0,20%
Financijska imovina	5,93%	7,27%	8,40%	6,54%	1,03%
Zajmovi i potraživanja*	-	-	-	4,98%	1,29%
Odgođena porezna imovina	0,24%	0,22%	0,15%	0,13%	0,13%
Ukupna dugotrajna imovina	55,34%	55,17%	53,18%	51,47%	51,51%
Kratkotrajna imovina					
Zalihe	0,24%	12,49%	13,22%	11,75%	15,84%
Biološka imovina	0,08%	0,03%	0,06%	0,01%	0%
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	26,42%	26,17%	25,03%	22,73%	24,51%
Financijska imovina	1,70%	1,17%	1,28%	5,32%	0,86%
Novac	3,06%	4,51%	7,05%	8,59%	7,23%
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i odgođeni prihodi	1,00%	0,46%	0,19%	0,13%	0,05%
Ukupna kratkotrajna imovina	44,66%	44,83%	46,82%	48,53%	48,49%
Ukupna aktiva	100%	100%	100,00%	100%	100%

Izvor: izrada autora prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (10.04.2021.)

Prilog 10. Vertikalna analiza pasive Kraša d.d. Zagreb u periodu 2015.-2019. godine

BILANCA

GODINE

PASIVA	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Kapital					
Upisani kapital	45,88%	45,40%	45,72%	46,84%	52,12%
Kapitalne rezerve	-1,66%	-1,15%	-1,25%	-1,21%	-1,42%
Rezerve iz dobiti	2,36%	0,98%	2,47%	2,34%	2,79%
Revalorizacijske rezerve	-0,10%	-0,37%	-0,17%	-0,24%	1,02%
Zadržana dobit	3,09%	3,71%	2,72%	3,68%	6,17%
Dobit tekuće godine	1,16%	2,03%	2,50%	3,88%	1,24%
Manjinski udjeli	1,77%	1,84%	1,60%	1,61%	1,81%
Ukupni kapital	52,51%	52,44%	53,60%	56,90%	63,73%
Dugoročne obveze					
Obveze prema bankama i drugim fin. institucijama	13,09%	14,70%	13,72%	12,83%	12,82%
Ostale dugoročne obveze	0,19%	0,15%	0,12%	0,09%	0,08%
Odgođena porezna obveza	0,61%	0,54%	0,71%	0,57%	0,82%
Dugoročne ukupne obveze	13,89%	15,40%	14,56%	13,49%	13,72%
Kratkoročne obveze					
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	15,11%	12,63%	14,02%	13,06%	12,72%
Obveze prema bankama i drugim fin. institucijama	17,18%	17,82%	16,90%	16,07%	9,12%
Odgođeno plaćanje troškova I budući prihodi	0,56%	0,92%	0,51%	0,49%	0,71%
Kratkoročne ukupne obveze	33,60%	32,16%	31,64%	29,61%	22,55%
Ukupna pasiva	100%	100%	100,00%	100%	100,00%

Izvor: izrada autora prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (10.04.2021.)

Prilog 11. Vertikalna analiza Računa dobiti i gubitka Kraša d.d. Zagreb u periodu od 2015. do 2019. godine

Pozicija	GODINE				
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Poslovni prihodi					
Prihodi od prodaje	97,44%	98,43%	98,70%	98,71%	98,85%
Ostali poslovni prihodi	2,04%	0,99%	1,02%	0,76%	0,90%
Ukupni poslovni prihodi	99,48%	99,42%	99,73%	99,47%	99,75%
Poslovni rashodi					
Promjene zaliha u proizvodnji i gotovih proizvoda	0,40%	0,36%	0,90%	-1,20%	-0,03%
Troškovi sirovina i materijala	-48,09%	-45,67%	-45,38%	-42,99%	42,61%
Troškovi prodane robe	-2,84%	-4,27%	-4,06%	-2,89%	1,55%
Ostali vanjski troškovi	-13,38%	-12,92%	-12,14%	-12,44%	12,53%
Troškovi osoblja	-25,24%	-26,14%	-27,18%	-29,48%	29,35%
Amortizacija	-4,58%	-4,82%	-5,01%	-5,05%	4,88%
Vrijednosno usklađenje	-0,10%	-0,08%	-0,13%	-0,24%	3,06%
Ostali troškovi poslovanja	-4,84%	-4,97%	-5,29%	-4,89%	5,53%
Ukupni poslovni rashodi	-98,67%	-98,51%	-98,30%	-99,19%	99,48%
Financijski prihodi	0,52%	0,58%	0,27%	0,53%	0,25%
Financijski rashodi	-1,33%	-1,49%	-1,70%	-0,81%	0,52%
Financijska aktivnost ukupno	-0,80%	-0,89%	-1,42%	-0,25%	0,27%
Ukupni prihodi	100%	100%	100%	100%	100%
Ukupni rashodi	100%	100%	100%	100%	100%
Bruto dobit	1,87%	3,19%	3,85%	5,97%	1,89%
Porez na dobit	-0,43%	-0,69%	-0,86%	-1,13%	-0,39%
Dobit tekuće godine	1,44%	2,50%	2,99%	4,84%	1,50%

Izvor: izrada autora prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (10.04.2021.)

Prilog 12. Analiza pokazatelja likvidnosti Kraša d.d. Zagreb 2015.-2019. godine

		2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
<i>Koeficijent tekuće likvidnosti</i>	$\frac{\text{Kratkotrajna imovina}}{\text{Kratkoročne obveze}}$	1,33	1,39	1,48	1,64	2,15
<i>Koeficijent ubrzane likvidnosti</i>	$\frac{\text{Kratkotrajna imovina – zalihe}}{\text{Kratkoročne obveze}}$	0,96	1,01	1,06	1,24	1,45
<i>Koeficijent trenutne likvidnosti</i>	$\frac{\text{Novac}}{\text{Kratkoročne obveze}}$	0,09	0,14	0,22	0,29	0,32
<i>Koeficijent financijske stabilnosti</i>	$\frac{\text{Dugotrajna imovina}}{\text{Kapital + dugoročne obveze}}$	0,83	0,81	0,78	0,73	0,67
<i>Neto obrtni kapital (u tisućama kn)</i>	<i>kratkotrajna imovina – kratkoročne obveze</i>	132.535	153.284	182.481	242.105	298.337

Izvor: izrada autora prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (16.04.2021.)

Prilog 13. Analiza pokazatelja zaduženosti Kraša d.d. Zagreb od 2015. do 2019. godine

		2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
<i>Koeficijent zaduženosti</i>	$\frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Ukupna imovina}}$	0,47	0,48	0,46	0,43	0,36
<i>Koeficijent vlastitog financiranja</i>	$\frac{\text{Kapital}}{\text{Ukupna imovina}}$	0,53	0,52	0,54	0,57	0,64
<i>Odnos duga i glavnice</i>	$\frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Kapital}}$	0,90	0,91	0,86	0,76	0,57
<i>Stupanj pokrića I</i>	$\frac{\text{Vlastiti kapital} * 100}{\text{Dugotrajna imovina}}$	82,90	82,28	85,98	91,01	101,19
<i>Stupanj pokrića II</i>	$\frac{\text{Temeljni kapital} + \text{dug. obveze}}{\text{Dugotrajna imovina}}$	108,01	110,19	113,36	117,23	127,82

Izvor: izrada autora prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (15.04.2021.)

Prilog 14. Analiza pokazatelja ekonomičnosti Kraša d.d. Zagreb 2015.-2019. godine

		2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
<i>Ekonomičnost ukupnog poslovanja</i>	$\frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupni rashodi}}$	1,02	1,03	1,04	1,06	1,02
<i>Ekonomičnost poslovanja</i>	$\frac{\text{Poslovni prihodi}}{\text{Poslovni rashodi}}$	1,03	1,04	1,06	1,07	1,02
<i>Ekonomičnost prodaje</i>	$\frac{\text{Prihod od prodaje}}{\text{Trošak prodane robe}}$	34,97	23,79	25,31	36,38	65,04
<i>Ekonomičnost financiranja</i>	$\frac{\text{Financijski prihodi}}{\text{Financijski rashodi}}$	0,40	0,40	0,17	0,69	0,48

Izvor: izrada autora prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (16.04.2021.)

Prilog 15. Analiza pokazatelja aktivnosti Kraša d.d. Zagreb 2015.-2019. godine

		2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
<i>Koeficijent obrta ukupne imovine</i>	$\frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupna imovina}}$	0,86	0,85	0,86	0,80	0,90
<i>Koeficijent obrta kratkotrajne imovine</i>	$\frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Kratkotrajna imovina}}$	1,92	1,89	1,84	1,65	1,85
<i>Koeficijent obrta potraživanja</i>	$\frac{\text{Prihod od prodaje}}{\text{Potraživanja}}$	3,17	3,18	3,40	3,49	3,62
<i>Koeficijent obrta zaliha</i>	$\frac{\text{Prihod od prodaje}}{\text{Zalihe}}$	6,75	6,67	6,44	6,74	5,61
<i>Trajanje naplate potraživanja</i>	$\frac{365}{\text{Koeficijent obrta potraživanja}}$	115,17	114,61	107,24	104,65	100,71

Izvor: izrada autora prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (17.04.2021.)

Prilog 16. Analiza pokazatelja profitabilnosti Kraša d.d. Zagreb 2015.-2019. godine

		2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
<i>Neto profitna marža</i>	$\frac{\text{Neto dobit}}{\text{Ukupni prihodi}} * 100$	1,44%	2,50%	2,99%	4,84%	1,50%
<i>Stopa povrata imovine</i>	$\frac{\text{Neto dobit}}{\text{Ukupna imovina}} * 100$	1,24%	2,12%	2,58%	3,89%	1,35%
<i>Stopa povrata glavnice</i>	$\frac{\text{Neto dobit}}{\text{Vlastiti kapital}} * 100$	2,70%	4,67%	5,64%	8,30%	2,59%

Izvor: izrada autora prema FINA – Godišnji izvještaji poduzeća Kraš d.d. Zagreb. Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (18.04.2021.)